

PROGRAMUL POLITIC AL PARTIDULUI LIBERAL DEMOCRAT DIN MOLDOVA

Cuprins:

Preambul

1. Valorile, principiile și obiectivele PLDM
2. Edificarea statului de drept
3. Crearea unei economii competitive și utilizarea responsabilă a finanțelor publice
4. Administrație responsabilă și eficientă
5. Integrare europeană și politică externă responsabilă
6. Sistemul de securitate și apărare
7. Unificarea țării – datoria morală a statului și a societății
8. Dezvoltare regională și cooperare transfrontalieră
9. Agricultură și dezvoltarea rurală
10. Dezvoltarea capitalului uman
11. Sănătate, protecție socială, educație și politici de tineret
12. Protecția mediului natural

Încheiere

Preambul

Republica Moldova parcurge perioada unor ample transformări socio-economice. Într-o lume profund afectată de criză economică și pe fundalul unei situații interne marcate de instabilitate politică, cetățenii simt mai mult ca oricând necesitatea unor reforme fundamentale care ar fi capabile să asigure cetățenilor un nivel de viață mai înalt. Partidul Liberal Democrat din Moldova și-a asumat poziția de lider în promovarea și implementarea transformărilor necesare pentru asigurarea prosperării țării și a cetățenilor săi.

Acest rol important asumat a fost implementat consecvent: toate documentele strategice ale Guvernului au la bază angajamentele și documentele programatice ale PLDM. Nu am rămas niciodată la nivelul promisiunilor, ci am știut de fiecare dată să căutăm cele mai eficiente căi pentru obținerea rezultatelor scontate. Alegerile parlamentare din 2009-2010 și cele locale din 2011 au oferit Partidului Liberal Democrat mandatul pentru participarea la guvernarea țării la nivel central și local. Chiar și în circumstanțe foarte complicate, PLDM a pus bazele principalelor transformări ce au menirea să asigure bunăstarea cetățenilor, evidențiind importanța și rolul PLDM ca forță politică responsabilă și reformatoare.

De la fondare și până în prezent, dar mai ales trecând prin experiența a doi ani de guvernare, echipa PLDM a confirmat că dispune de oameni pregătiți pentru a acționa responsabil la nivel local, național și internațional pentru apărarea intereselor cetățenilor țării. PLDM este partidul unei noi generații de politicieni, buni specialiști în toate domeniile vieții social-economice, cu o viziune clară privind dezvoltarea țării, viziune care trece de limitele administrării situației curente sau a unui mandat de guvernare.

Prezentul Program Politic este expresia detaliată a viziunii echipei PLDM asupra transformării Republicii Moldova. Scopul de bază al acestui Program rămâne a fi combaterea sărăciei, care continuă să reprezinte obstacolul de bază pe calea avansărilor Republicii Moldova pe plan intern și internațional. Făcând abstracție de numeroasele și serioasele deficiențe, datorate în mare parte blocajelor politice create deopotrivă de oponenții și aliații politici, Guvernul condus de PLDM a reușit să obțină reducerea sărăciei absolute în doar un an de Guvernare 2009-2010 de 1,2 ori. Viziunile politice expuse aici reprezintă cheia continuării acestui succes care vor asigura bunăstarea în Republica Moldova și va permite consolidarea unei societăți democratice durabile.

1. Valorile, principiile și obiectivele PLDM

1.1. Valorile și principiile

Valorile și principiile fundamentale de care se ghidează PLDM reprezintă un set complex de atitudini pe care membrii partidului le cred a fi determinante în activitatea politică, administrativă și chiar în comportamentul individual cotidian. Valorile se referă la libertate, egalitate, responsabilitate, solidaritate și subsidiaritate, care își găsesc expresia și în principii, cum ar fi: supremația legii, caracterul democratic al guvernării, performanța clasei politice, economia de piață liberă, comunicarea permanentă cu cetățenii, protecția mediului, deschiderea față de circuitele internaționale, respectul pentru diversitatea culturală, pentru tradiție, familie și comunitate.

Libertatea este valoarea supremă în orice societate democratică și convingerea PLDM este că aceasta constituie dreptul natural inalienabil al oricărui individ și piatra de temelie a prosperității și progresului. Cetățenii Moldovei sunt născuți liberi și nici o guvernare nu poate fi considerată legitimă dacă încearcă să limiteze sau să submineze libertatea indivizilor.

Egalitatea reprezintă valoarea universală care pune în evidență atât oportunitățile pe care le au cetățenii, cât și exercitarea libertății într-un mod similar, indiferent de condițiile individuale ce țin de rasă, sex, etnie sau religie.

Responsabilitatea rezidă în conștientizarea limitelor pe care trebuie să le aibă libertatea, astfel încât aceasta să nu degenereze în subminarea valorilor colective pe care se bazează societatea. Responsabilitatea este în primul rând una individuală și PLDM consideră că este necesară promovarea viziunii în cauză atât în cazul întregii clase politice, cât și în realizarea actului de guvernare.

Solidaritatea constituie esența naturii sociale a individului și asigurarea condiției umane. În societățile, unde cetățenii își realizează aspirațiile individuale și profesionale la interfața între responsabilitate, individualism și solidaritate, se ajunge la formula socială care contribuie la modernizarea continuă a domeniului politic și social. Capitalul uman, sub formă de cultură civică, nu doar individuală, contribuie la maximizarea bunăstării generale.

Subsidiaritatea reprezintă baza pentru asigurarea autoguvernării la toate nivelurile. Ori de câte ori este posibil, cetățenii trebuie lăsați să se autogverneze. În materie de guvernare, individul are prioritate în fața comunității locale, iar comunitatea locală - în fața statului. Statul trebuie să ofere comunităților posibilitatea și mecanismul de a lua decizii, iar comunitățile mai mari către cele mai mici, pentru ca acestea să își decidă viitorul pe baza resurselor și nevoilor locale.

PLDM se ghidează în activitatea sa politică de principiile care reprezintă fundamentul regimurilor politice occidentale și cadrul adecvat al perpetuării civilizației.

Supremația legii - legea supremă a țării este Constituția. Actele normative emise de administrația publică reies din prevederile constituționale și legislația existentă. Toate acțiunile întreprinse de orice cetățean, instituție sau persoană juridică sunt realizate în cadrul și în limita câmpului legal existent.

Caracterul democratic al guvernării reprezintă opțiunea fundamentală pentru asigurarea unei administrări moderne. Regimul democratic dispune de un șir de caracteristici cum sunt: prezența

sistemului pluripartidic, libertatea activității organizațiilor neguvernamentale, vot liber și universal, separarea puterilor în stat, sistem parlamentar dezvoltat.

Performanța clasei politice stabilește volumul de bine, de dreptate, de bunăstare, de fericire, de adevăr aduse oamenilor de un sistem politic concret.

Economia de piață încurajează și sprijină inițiativa privată, precum și dreptul la proprietate. Economia de piață așează libertatea la baza edificiului economic și social, consumatorul având dreptul la suveranitate economică.

Raportul dintre cerere și ofertă determină principiile de stabilire a priorităților economice și a metodelor de organizare și producere, iar prețul este cel mai important instrument de reglare a accesului la bunurile economice.

Comunicarea permanentă cu cetățenii, instituții ale statului și societatea civilă în activitățile și acțiunile întreprinse de către PLDM în procesul de guvernare a țării.

Protecția mediului – acțiunile realizate de PLDM sunt legate de principiile guvernării durabile enunțate în cadrul Declarației de la Primul Summit al Pământului de la Rio de Janeiro din 1992, care prevăd respectarea 27 de principii și care reprezintă baza dezvoltării durabile.

Deschiderea față de circuitele internaționale care oferă noi posibilități, experiențe și șanse de dezvoltare pentru cetățenii Republicii Moldova.

Respectul pentru diversitatea culturală, pentru tradiție, familie și comunitate.

În problema identității lingvistice și etnice a cetățenilor Republicii Moldova, convingerea fermă a PLDM este că autoidentificarea etnică, lingvistică, religioasă sau de altă natură a persoanei reprezintă alegerea individuală și imixtiunea statului în acest proces este ilegală prin definiție. În același timp, statul poate stimula loialitatea față de cetățenia moldovenească în baza unei abordări ample, incluzive, însă fără a discrimina indivizii care manifestă o loialitate suplimentară față de statele vecine în mod particular, dat fiind faptul că pe parcursul istoriei s-au stabilit relații și identități complementare. În sens cetățenesc, toți locuitorii țării sunt moldoveni și construirea unui stat prosper, în cadrul Uniunii Europene, va fi în măsură să atenueze contradicțiile etnolingvistice existente. În același timp, libertatea de autoidentificare nu presupune și negarea unor adevăruri științifice, cum ar fi limba română vorbită pe teritoriul Republicii Moldova.

1.2. Obiectivele PLDM

Obiectivele PLDM sunt multiple și se referă atât la procesul permanent de consolidare a partidului, cât și la rolul acestuia în viața politică a țării.

În plan intern, PLDM își propune să-și afirme poziția de cel mai important partid de orientare democratică din scena politică autohtonă, inclusiv prin consolidare permanentă a structurilor sale de partid, unde dezbaterile și competiția ideilor reprezintă metodele cele mai sigure și eficiente de implicare politică democratică autentică și de utilizare a energiilor creatoare ale membrilor săi.

În contextul întregii societăți, PLDM va propune politici structurate pe principalele domenii ale vieții politice, economice și sociale. Participarea la viața politică impune o activitate constantă pentru elaborarea soluțiilor la crizele și provocările pe care le are de înfruntat societatea moldovenească și calitatea unui partid este determinată de capacitatea acestuia de a formula soluții în beneficiul cetățenilor într-un mod constant, nu doar în ajunul campaniilor electorale.

În sensul politicilor, eforturile PLDM sunt orientate spre atingerea următoarelor 5 obiective strategice:

1. Consolidarea regimului democratic, unde singura regulă de joc este concurența liberă și alternanța pașnică la putere, unde drepturile omului sunt respectate și protejate de lege, fără nici o excepție.

2. Asigurarea unui nivel decent de bunăstare, o economie dezvoltată, competitivă pe plan regional și european, cea ce reprezintă o perspectivă firească și indispensabilă în contextul geografic în care se află Republica Moldova.

3. Dezvoltarea durabilă a țării prin promovarea raționalității sociale ce îmbină în mod armonios cultura personală și cea civică, care este un bun public necesar pentru progres.

4. Integrarea Republicii Moldova în spațiul european și euro-atlantic, revenind la civilizația europeană și în sensul valorilor împărtășite.

5. Reunificarea țării prin intermediul activităților politice, economice, culturale și sociale, pornind de la prezumția că cetățenii de pe malul stâng al Nistrului sunt cetățeni ai Republicii Moldova, impuși în mod arbitrar să se supună unei grupări ce a monopolizat puterea, cu asistența statelor-terțe.

Realizarea acestor obiective strategice se va baza pe un set de acțiuni și soluții, structurate în cadrul a 10 domenii de politici publice, care reprezintă rezumatul viziunii politice a procesului de dezvoltare, europenizare și modernizare a țării. Soluțiile, acțiunile și viziunile noastre reprezintă în același timp angajamentul PLDM față de cetățeni, societate și partenerii de dezvoltare.

2. Edificarea statului de drept

2.1. Reforma sistemului politic și modificarea constituției

PLDM consideră că edificarea unui sistem politic democratic și funcțional are la bază instituții puternice și viabile, care să dețină capacitățile necesare pentru elaborarea și implementarea politicilor publice adecvate în vederea protejării intereselor cetățenilor.

PLDM pledează pentru separația reală a puterilor în stat, în spiritul și litera prevederilor constituționale în acest domeniu. PLDM își declară cu fermitate opoziția față de orice tentativă de monopolizare a puterii în stat.

PLDM crede că Republica Moldova are nevoie de o clasă politică responsabilă, iar responsabilizarea clasei politice poate fi realizată prin aplicarea sistemului electoral mixt, ceea ce înseamnă că jumătate dintre deputați vor fi aleși pe liste de partid, iar jumătate – pe circumscripții electorale. Astfel, se va realiza o legătură directă personalizată cu alegătorii – prin vot uninominal și se va respecta principiul reprezentării proporționale (inclusiv a minorităților) – prin vot în bază de listă.

PLDM va pleda în continuare pentru modificarea Constituției pentru ca Președintele Republicii Moldova să fie ales prin vot direct de către toți cetățenii.

PLDM susține realizarea reformei reale a administrației publice centrale și pentru eficientizarea ei în procesul administrării afacerilor publice. Pentru sporirea credibilității instituțiilor publice PLDM va opta pentru consolidarea unui sistem transparent al activității autorităților publice și îmbunătățirea comunicării, inclusiv prin intermediul consultării cetățenilor.

Pentru refacerea morală a societății, PLDM pledează pentru adoptarea unei legi prin care să se interzică accesul la funcțiile publice tuturor celor care în perioada guvernării comuniste (instalate în 2001) au emis și executat ordine ilegale, de pe urma cărora au avut de suferit cetățeni nevinovați.

PLDM își face publică intenția de a colabora cu toate forțele de orientare democratică, cu excepția partidelor de orientare nazistă, comunistă, xenofobă, șovină și antisemită.

2.2. Reforma justiției

Drepturile și libertățile cetățeanului reprezintă valori fundamentale care nu pot fi îngrădite sub nici o formă, indiferent de circumstanțe. Capacitatea autorităților de a asigura respectarea acestor drepturi și libertăți este piatra de temelie a legitimității democratice a oricărui stat.

PLDM consideră că doar o justiție transparentă, profesionistă și responsabilă față de societate poate asigura supremația legii și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. PLDM pledează pentru caracterul sistemic și durabil al reformei sectorului de justiție pentru a reda societății sentimentul de echitate și încrederea în actul de justiție. În astfel de condiții PLDM susține și promovează implementarea Strategiei Naționale de Reformare a Justiției.

PLDM consideră că doar o reformă sistemică, complexă și interconectată a sectorului justiției poate constitui fundamentul pentru celelalte reforme din societate. În noile democrații, derularea reformelor este imposibilă fără un sector al justiției eficient, independent și prompt.

PLDM califică drept inadmisibilă aplicarea selectivă a legilor și pledează pentru aplicarea uniformă și nediscriminatorie a lor.

Pentru o mai bună organizare judecătorească, PLDM consideră necesară ameliorarea capacităților instituționale și organizarea adecvată a managementului sistemului judiciar, creșterea transparenței înfăptuirii actului de justiție, asigurarea instanțelor judecătorești cu sedii și condiții adecvate de muncă și numărul optimal de personal.

PLDM pledează pentru reformarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) prin asigurarea unei componente majoritare din judecători, care să reprezinte proporțional toate nivelele instanțelor judecătorești. PLDM pledează pentru creșterea ponderii decizionale a CSM concomitent cu sporirea transparenței activității acestuia.

PLDM susține necesitatea reformării procuraturii în vederea consolidării profesionalismului și independenței acesteia, neadmiterea influențelor de ordin politic. În acest sens este necesară revizuirea procedurii de numire și demitere a Procurorului General, stabilirea criteriilor și procedurilor clare, transparente și obiective la selectarea, numirea și promovarea procurorilor, fortificarea capacităților și asigurarea independenței Consiliului Superior al Procurorilor.

Pentru ameliorarea actului de justiție este necesară instituirea practicilor judiciare sănătoase de pronunțare a unor hotărâri legale, bine motivate și clare, lipsite de interpretări ambigue sau duplicitate. În acest sens, este necesară revizuirea complexă a reglementărilor și practicilor existente în vederea stabilirii mecanismelor de asigurare a unificării practicii judiciare.

PLDM optează pentru asigurarea caracterului profesionist și imparțial al actului de justiție, neadmiterea imixtiunii în activitatea de înfăptuire a justiției. Pentru aceasta este necesară instruirea și specializarea judecătorilor, asigurarea securității fizice a acestora, implementarea eficientă a înlesnirilor legal stabilite, precum și majorarea esențială a remunerării judecătorilor.

PLDM sprijină aplicarea de măsuri dure și precise în vederea eradicării corupției în sectorul de justiție al Republicii Moldova. PLDM se pronunță în favoarea promovării principiului toleranței zero față de orice manifestări ale corupției în acest sector. Pentru aceasta PLDM va opta pentru instituirea unor criterii și mecanisme eficiente în procesul de selectare, promovare, evaluare a performanțelor judecătorilor, eliminarea imunității pentru infracțiunile de corupție, reglementarea și aplicarea testelor de integritate pentru asigurarea incoruptibilității corpului judecătoresc. Suplimentar, PLDM va urmări obiectivul stabilirii măsurilor de responsabilizare prin proceduri clare, transparente și eficiente de sancționare a judecătorilor.

Un rol esențial pentru depășirea deficiențelor ce țin de accesul la justiție și de calitatea actului de justiție trebuie să-l constituie promovarea procedurilor alternative de soluționare a cauzelor – medierea și arbitrajul. PLDM se pronunță pentru modernizarea sectorului justiției, aplicarea cât mai largă a tehnologiilor informaționale, acceptarea și promovarea principiilor sistemului de e-justiție (justiție electronică).

PLDM consideră că, pentru asigurarea egalității în procesul civil, este necesară diminuarea rolului procurorului în cauzele economice și civile, imposibilitatea reprezentării de către acesta a companiilor de stat în scopul plasării lor în condiții mai avantajoase.

2.3. Consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției

PLDM pledează pentru modificarea cadrului legislativ-normativ și instituțional actual în vederea excluderii posibilităților de interpretări multiple ale prevederilor actelor normativ-legale, astfel încât combaterea fenomenului corupției să fie abordat eficient. PLDM își reconfirmă obiectivul de reformare a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, în vederea delimitării certe a competențelor anti corupție ale acestuia dar și pentru a exclude mobilul politic de utilizare a acestui instrument.

PLDM susține cooperarea donatorilor, ONG-urilor și a autorităților publice în ce privește reducerea fenomenului corupției prin realizarea de acțiuni comune. Totodată, PLDM va susține reducerea poverii birocratice pentru mediul de afaceri în vederea reducerii spațiului pentru corupție.

Pentru combaterea corupției, este necesar de a eficientiza sistemul declarațiilor de avere și de interese pentru toți cei care ocupă funcții publice și controlul acestora.

Este necesară, de asemenea, întărirea responsabilității personale a celor care ocupă funcții publice prin introducerea contractelor de performanță, precum și asumarea de către demnitari a responsabilității pentru cazurile grave de corupție din instituțiile statului în care își desfășoară activitatea până la demisia din funcție. PLDM pledează pentru depolitizarea Curții de Conturi și restabilirea rolului acesteia ca instituție fundamentală a statului pentru controlul utilizării resurselor publice, precum și interzicerea secretizării contractelor încheiate de către instituții ale statului și firme cu capital majoritar de stat.

PLDM optează în favoarea formării unui corp al funcționarilor publici profesional, integru și motivat pentru calitatea activităților desfășurate.

2.4. Mass media independentă financiar și editorial

PLDM recunoaște rolul și importanța existenței unei mass media libere și dezvoltate, în contextul integrării Republicii Moldova în spațiul european și democratizării procesului de guvernare. Problemele referitoare la accesul la informație, dreptul la libera exprimare, secretul de stat, protecția vieții private, problema defăimării impun reexaminarea prevederilor legale privind drepturile jurnaliștilor, în vederea îmbunătățirii acestora în conformitate cu normele și cerințele Uniunii Europene.

PLDM își reconfirmă obiectivul de depolitizare a Consiliului Coordonator al Audiovizualului, atât la etapa de formare a componentei nominale a acestuia cât și în procesul de activitate a instituției. PLDM va pleda cu insistență pentru asigurarea transparenței eliberării frecvențelor de emisie și excluderea implicării politicului în elaborarea și implementarea politicii editoriale a IPNA Compania „Teleradio-Moldova”.

PLDM va promova și în continuare politici stimulatorii pentru dezvoltarea presei independente, prin elaborarea Concepției de dezvoltare a mass media independente și susținerea dezvoltării presei naționale de importanță socială prin suport financiar din bani publici.

PLDM pledează pentru stabilirea unui cadru fiscal stimulatoriu pentru presă și scutirea ziarelor de plata TVA din sumele provenite din activitatea lor editorială, indiferent de cifra de afaceri. PLDM va încuraja investițiile străine directe în mass-media autohtonă, precum și în domeniile conexe: industria poligrafică, distribuția etc.

2.5. Societate civilă puternică

PLDM împărtășește convingerea că societatea civilă joacă un rol important în democratizarea societății și asigurarea unui proces responsabil de guvernare. Noi optăm pentru crearea mecanismelor reale de valorificare a potențialului pe care îl poate oferi societatea civilă în procesul de reconstrucție a societății. Astfel, PLDM va stimula dezvoltarea sectorului neguvernamental prin programe de stat. Totodată, va fi promovată cooperarea între autoritățile publice și sectorul asociativ, prin dezvoltarea mecanismelor instituționale respective.

PLDM consideră necesară completarea cadrului legal ce reglementează cooperarea între stat și societatea civilă. PLDM va continua politica consolidării rolului Consiliului Național de Participare în actul de guvernare. Un element important al acestui mecanism trebuie să-l constituie rețeaua birourilor de cooperare cu societatea civilă, create în cadrul instituțiilor puterii executive la nivel central și regional. Iar pentru asigurarea viabilității financiare a ONG-urilor, PLDM va promova „Legea 2%” și realizarea serviciilor de către ONG-uri în bază de contracte de achiziții publice (servicii de asistență socială a grupurilor dezavantajate, consultanță economică și sociologică, protecția mediului și ecologie, etc.).

PLDM va susține dezvoltarea conceptului asociațiilor profesionale pentru promovarea intereselor diferitor grupurilor sociale prin implicarea acestora în elaborarea și monitorizarea politicilor publice, cooperarea cu autoritățile publice de resort.

Un obiectiv important îl constituie promovarea culturii filantropice și de binefacere în rândul persoanelor înstărite și a oamenilor de afaceri cu scopul ajutorării persoanelor nevoiașe sau soluționării problemelor de interes local și regional. În acest context, PLDM va sprijini logistic, informațional și financiar crearea rețelei fundațiilor comunitare pe întreg teritoriul Republicii Moldova, care vor acumula resurse și finanța proiecte în diferite domenii.

Sprijinirea diferitor forme și mecanisme de colaborare eficientă între autoritățile publice și societatea civilă prin crearea consiliilor consultative pe domenii de interes public, participarea comună la elaborarea rapoartelor de progres privind implementarea strategiilor, programelor publice, efectuarea continuă a studiilor și cercetărilor empirice în diferite domenii de interes public în scopul sensibilizării societății în ansamblu reprezintă un alt demers important al PLDM.

3. Crearea unei economii competitive și utilizarea responsabilă a finanțelor publice

3.1. Stabilitate macroeconomică – condiție necesară pentru creștere și dezvoltare

Esența politicilor economice promovate de PLDM derivă din năzuința sa de a declanșa și asigura transformarea rapidă a economiei Republicii Moldova în una competitivă la scară europeană și globală.

Republica Moldova a pierdut mult timp, rămânând închistată în structuri de producție perimate care împiedică producătorii moldoveni să obțină venituri mai mari și să concureze eficient în raport cu competitorii din alte țări. În contextul situației în care țările din regiune înregistrează progrese competitive remarcabile, multe din produsele moldovenești au ajuns să nu mai fie competitive nici pe piața internă.

PLDM consideră că scăderea competitivității a avut implicații directe și asupra fenomenului de sărăcie extinsă din Republica Moldova, deoarece companiile necompetitive nu sunt în stare să creeze și să mențină locuri de muncă bine plătite. Politicile economice hazardate și inconsistente promovate de vechea guvernare au inhibat și mai mult avantajele competitive ale economiei, creșterea sa modestă menținându-se numai datorită veniturilor remise de emigranții moldoveni. Emigrația, în ultimă instanță, este hârtia de turnesol care probează competitivitatea redusă a economiei moldovenești. O țară care nu este în stare să ofere oportunități economice pentru propriii săi cetățeni nu poate pretinde să fie competitivă pe plan internațional.

PLDM are convingerea că sporirea competitivității este factorul-cheie care va asigura un viitor economic de succes al țării noastre și va readuce emigranții moldoveni înapoi la familiile lor. Este

evident că economia reală se bazează pe companii și întreprinzători reali. Pentru PLDM, competitivitatea economiei înseamnă capacitatea companiilor și întreprinzătorilor moldoveni de a crea produse și servicii cu valoare adăugată înaltă, la costuri relativ mici, concomitent cu promovarea politicii de diversificare a lor, accentuând importanța corespunderii standardelor internaționale ale calității și securității de consum. Consolidând o asemenea economie, Republica Moldova va fi în stare să facă față noilor provocări și să fructifice oportunitățile oferite de procesele de globalizare economică și integrare regională.

În spiritul liberei concurențe, PLDM optează, pentru crearea condițiilor egale și non-intervenția guvernului în mod centralizat și arbitrar în sectoarele și domeniile economiei naționale. PLDM pledează pentru stimularea competitivității la nivelul întregii economii, încurajând și ajutând toate companiile care demonstrează dorință și capacitate de inovare și progres competitiv, astfel încât avantajele reale ale producătorilor moldoveni să se poată dezvolta în mod durabil. Pilonii acestei noi economii competitive vor fi *cunoștințele, investițiile, tehnologiile și spiritul antreprenorial*.

În vederea consolidării competitivității economice, PLDM pledează pentru înlăturarea barierelor instituționale și sistemice ce nu permit realizarea eficientă a avantajelor comparative pe care le are Republica Moldova.

Provocarea macroeconomică majoră pentru Republica Moldova este *inflația și gradul de capitalizare redus al economiei*. Într-un mediu puternic inflaționist rentabilitatea proiectelor investiționale scade esențial, iar costurile de producție cresc, astfel încât țara își pierde treptat avantajul comparativ al unor costuri de producție mici. PLDM consideră că obiectivele de bază ale Băncii Naționale a Moldovei pe termen mediu sunt: *ținerea inflației și relaxarea prudentă a politicii monetare, cu diversificarea instrumentelor financiare*.

PLDM își va orienta eforturile spre echilibrarea politicii fiscal-bugetare, diminuarea influenței statului în economie, orientarea strictă a cheltuielilor bugetare spre direcțiile prioritare, asigurând funcționarea eficientă a instituțiilor bugetare, precum și utilizarea transparentă și eficientă a finanțelor publice.

Principalele elemente ale politici bugetar-fiscale vor fi:

- trecerea la sistemul de repartizare a alocațiilor bugetare bazat pe programe și indicatori de performanță;
- stimularea politicilor publice care ținesc utilizarea justificată și eficientă a banului public;
- consolidarea capacităților de planificare a resurselor financiare în contextul elaborării cadrului bugetar pe termen mediu și asigurarea responsabilității instituțiilor beneficiare de alocații bugetare;
- asigurarea transparenței executării bugetului public național, inclusiv pe componentele acestuia și perioade de executare;
- eliminarea plăților quasi-fiscale și reglementarea transparentă și echilibrată a tarifelor aplicate de agenții economici furnizori de servicii de utilitate publică;
- descurajarea practicii fondurilor extra-bugetare formate din așa-numitele venituri speciale și mijlocirea plăților pentru serviciile prestate populației prin bugetul de stat sau, după, caz, bugetele autorităților publice locale.

Problemele majore în sistemul fiscal sunt legate nu doar de cotele mari ale contribuțiilor asigurărilor sociale de stat și TVA, dar și de complexitatea administrării acestora. PLDM susține că Strategia de reformare fiscală viabilă pentru perioada 2012-2016 trebuie să se sprijine pe introducerea cotei unice de impozitare a veniturilor personale, a corporațiilor și a veniturilor din capital, introducerea și aplicarea impozitului unic în agricultură, simplificarea mecanismului de restituire a TVA și îmbunătățirea sistemului de administrare fiscală.

3.2. Dezvoltarea sectorului privat – motorul creșterii economice

PLDM va susține, prin politicile sale, promovarea spiritului de antreprenor și îmbunătățirea cadrului normativ-legal din domeniul economic, reducerea numărului de controale și a procedurilor birocratice. În acest sens, PLDM își propune creșterea prestigiului activității antreprenoriale și recunoașterea de către societate a meritelor întreprinzătorului. PLDM pledează pentru dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale în rândul tinerilor și încurajarea acestora pentru inițierea afacerilor, simplificarea reglementărilor și a procedurilor de administrare a business-ului, încurajarea formării parteneriatelor public-private prin crearea și dezvoltarea cadrului legal-normativ adecvat, dezvoltarea serviciilor și rețelei de sprijin pentru afaceri.

PLDM, prin toată activitatea sa politică, va urmări dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional favorabil dezvoltării IMM. Atenția acordată acestui domeniu pornește de la faptul că IMM-urile reprezintă sectorul cel mai dinamic și profitabil, fiind singura alternativă de dezvoltare în condițiile restructurării economiei naționale, demonopolizării și privatizării. În demersurile sale concrete, PLDM va promova: facilități fiscale pentru societățile cu activitate de producție; scutirea de la toate plățile obligatorii pentru importurile de utilaje și echipamente destinate activităților productive ale IMM-urilor; reexaminarea cadrului normativ-legal privind patenta de întreprinzător; acordarea de credite cu dobândă subvenționată pentru absorbția șomajului; încurajarea înființării fondurilor de garantare a împrumuturilor pentru IMM-uri; crearea unui sistem simplificat de impozitare a IMM-urilor.

PLDM va avea drept obiectiv și pentru perioadele următoare eliminarea oricăror forme de implicare excesivă administrativă, urmărind scopul depolitizării sistemului de relații guvern – sector privat, impunerea unor standarde de transparență și responsabilitate publică în activitatea organelor de control și instituțiilor de reglementare a pieței și inițierea unui dialog deschis cu reprezentanții sectorului privat.

PLDM consideră că *birocrația și corupția sunt două flagele ale economiei strâns legate între ele*, eradicarea lor fiind posibilă prin comprimarea esențială și profesionalizarea sistemului de administrație publică și majorarea esențială a salariilor plătite funcționarilor publici, cu creșterea concomitentă a responsabilității lor în fața legii în conformitate cu principiile statului de drept. Actualul sistem nu răspunde adecvat noilor provocări cu care se confruntă Republica Moldova, nu este adaptat la funcționarea unei economii în condiții de piață și nu este prestigios pentru tineri. Domeniile de intervenție pe termen scurt vor fi: eradicarea corupției în sistemul de achiziții publice, sistemul de subvenționare a agriculturii și agențiile de reglementare ale pieței.

Necesitățile reale ale economiei Republica Moldova țin de forța de muncă cu un grad de pregătire mediu și înalt în domeniile tehnice. Însă sistemul educației profesionale nu poate să răspundă în mod adecvat acestei cereri. Statul investește prioritar în educația *primară și terțiară*, în timp ce educația secundară profesională demonstrează o degradare continuă. PLDM va acorda maximă atenție anume sistemului de educație profesională, precum și specialităților tehnice din ciclul universitar. Investițiile publice în infrastructura de instruire și trai, asigurarea mobilității studenților și cadrelor didactice și integrarea sistemului educațional moldovenesc în programele și inițiative europene sunt câteva direcții prioritare de activitate pe care PLDM și le asumă.

În viziunea PLDM, reducerea costurilor administrării afacerilor poate fi realizată prin simplificarea reglementărilor în procesul de lansare și dezvoltare a afacerilor, eliminarea practicii discreționare a funcționarilor publici în aplicarea reglementărilor care determină o competiție incorectă pe piață, reducerea și evitarea dublărilor în activitatea organelor de control. Mai este necesară și reducerea la strictul necesar a hotărârilor de Guvern ce afectează predictibilitatea mediului de afaceri, consultarea obligatorie a proiectelor de reglementări ce au un impact asupra afacerilor cu reprezentanții mediului de afaceri și realizarea studiilor de impact pentru schimbările în politicile publice.

Tehnologiile sunt de o importanță critică pentru avansarea economiei pe scara valorică și consolidarea capacităților competitive. La etapa de dezvoltare la care se află Republica Moldova, sunt importante nu doar investițiile în generarea inovațiilor, dar mai ales investițiile în capacitățile de absorbție a tehnologiilor deja existente. Aceasta implică descentralizarea procesului de cercetare și dezvoltare tehnologică care, în mod incorect, a fost centralizat în favoarea cercetărilor academice, în timp ce rolul universităților a fost minimalizat. PLDM consideră că numai universitățile dotate adecvat din punct de

vedere tehnologic și cu resurse umane pot crea condițiile de confluență a cercetărilor fundamentale cu cererea de piață.

3.3. Infrastructură modernă – facilitarea drumului spre Europa

3.3.1. Transport modern și confortabil

PLDM va urmări susținerea infrastructurii și dezvoltării Republicii Moldova prin stabilirea unor condiții civilizate de trafic intern și internațional, care să asigure accesul tuturor localităților din țară și a zonelor izolate la rețele de transport. Este importantă afirmarea Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la cerințele europene de transport. PLDM pledează pentru gestionarea responsabilă a sistemului de transport, reabilitarea lui, alinierea acestuia la cerințele pieței la capitolul viteză, confort, siguranța circulației, protecția mediului.

PLDM va urmări consolidarea și valorificarea capacităților existente prin reabilitarea infrastructurilor de transport, promovarea competiției între tipurile de transport, reorganizarea serviciilor de transport și îmbunătățirea calității acestora. PLDM va promova inițierea parteneriatelor publice-private durabile cu furnizori de servicii de transport în vederea descentralizării și îmbunătățirii serviciilor de transport public.

PLDM va stimula atragerea investițiilor și fondurilor europene în construcția coridoarelor de transport internaționale moderne: coridorul IX Pan - European, care leagă Finlanda cu Grecia și coridorul Budapesta - Odesa.

PLDM consideră că, având poziționarea la frontiera între Uniunea Europeană și Europa de Est, dar și prin intermediul politicii pro-active de promovare a transportului inter-modal, Republica Moldova poate deveni un centru al transportului din regiune, ce va permite dezvoltarea rapidă a centrelor de logistică, a infrastructurii și a activității de export-import al mărfurilor.

În sfera infrastructurii drumurilor, PLDM va pune accent pe modificarea Legii drumurilor și implementarea unui nou clasificator: *lista drumurilor expres, lista drumurilor republicane, lista drumurilor regionale și a autostrăzilor*.

De asemenea, PLDM va opta pentru transmiterea drumurilor locale în gestiunea Administrației Publice Locale de nivelul doi, cu alocarea mijloacelor financiare corespunzătoare din fondul rutier, în vederea eficientizării planificării lucrărilor de reparație și întreținere, atragerii investițiilor pentru modernizarea drumurilor locale și armonizării cadrului legislativ și normativ la cerințele comunitare.

În scopul facilitării și optimizării activității de transport, PLDM va pune accent pe dezvoltarea cadrului legislativ în domeniul transportului auto de mărfuri și călători. Va fi revizuită politica în transportul auto de călători, cu scopul optimizării și îndeplinirii necesităților social-economice ale populației, precum și majorarea nivelului de securitate rutieră. Se va elabora un mecanism de facilitare și de atragere a investițiilor, în scopul renovării mijloacelor de transport pentru călători, în conformitate cu cerințele Uniunii Europene.

O rețea dezvoltată de drumuri calitative este o premisă necesară pentru orientarea investițiilor private locale și străine către regiuni și zone defavorizate. În acest sens, PLDM va asigura mijloace financiare suficiente pentru întreținerea rețelelor de drumuri deja existente prin majorarea substanțială a Fondului rutier, dar și va susține și stimula proiecte și programe de reabilitare și construcție de drumuri naționale și regionale.

Investitorii interni, dar și cei externi, vor fi atrași în astfel de programe și proiecte de importanță majoră, inclusiv și prin parteneriate publice-private și alte forme de finanțare.

PLDM consideră necesară elaborarea și aprobarea listei drumurilor naționale/regionale și locale în conformitate cu noua clasificare după modificarea Legii drumurilor.

PLDM consideră prioritar dezvoltarea și liberalizarea transportului aerian prin prisma aderării la Spațiului European Aviatic Comun, care va permite extinderea activității a companiilor aeriene autohtone în spațiul Uniunii Europene, va stimula concurența pe piață și atragerii companiilor low - cost, va îmbunătăți calitatea serviciilor. În același timp va deschide noi oportunități pentru dezvoltarea aeroporturilor din Chișinău, Bălți, Mărculești și Cahul. De asemenea, PLDM va promova atragerea investițiilor și elaborarea programelor, pentru ca Republica Moldova să dispună de aeroporturi moderne, competitive pe plan regional, capabile să asigure transportul unui număr cât mai mare de călători și mărfuri.

În domeniul căilor ferate, PLDM consideră necesară restructurarea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată a Moldovei” în vederea modernizării și eficientizării activității acesteia, atragerea investițiilor în electrificarea, modernizarea și dezvoltarea rețelei de căi ferate.

Pentru dezvoltarea transportului naval, PLDM consideră necesară implementarea programelor de funcționalitate și dezvoltare a porturilor de mărfuri și de pasageri, crearea unei agenții de stat în domeniu și perfecționarea cadrului legal, dezvoltarea flotei comerciale a Republicii Moldova, precum și promovarea acțiunilor privind siguranța și protecția mediului ambiant.

3.3.2. Alimentare cu apă și asigurarea unui sistem de canalizare modern

PLDM pledează pentru descentralizarea serviciilor publice de aprovizionare cu apă și canalizare prin elaborarea unui cadru legislativ-normativ care să permită *concesionarea liberă a infrastructurii de asigurare cu apă și canalizare*. Este absolut necesară și eliminarea suprapunerilor de atribuții ale autorității de reglementare cu competențele autorităților administrației publice locale.

Promovarea principiilor economiei de piață în domeniu se va realiza prin punerea în competiție a operatorilor de servicii, a capitalurilor de finanțare și a managementului. PLDM va facilita creșterea gradului de acces al populației la serviciile apă și canalizare și extinderea sistemelor centralizate prin promovarea de noi proiecte atractive, programe naționale și strategii de investiții cu finanțare internațională.

Totodată, este necesară promovarea unei legislații fiscale care să acorde înlesniri pentru investitori în infrastructura serviciilor de alimentare cu apă și canalizare. Asigurarea furnizării apei potabile în cantitățile necesare, conform cerințelor, se va realiza prin diferite modalități, în funcție de starea actuală a sistemului existent de alimentare cu apă, inclusiv prin sporirea randamentului apeductelor naționale existente și extinderea zonei de deservire a acestora; finalizarea lucrărilor de construcție a apeductelor grupate.

Îmbunătățirea stării tehnice a infrastructurii prin majorarea capacității de înmagazinare, soluționarea cazurilor de supradimensionare a rețelelor, refacerea sistemelor; utilizarea eficientă a fondurilor UE în acest proces.

Realizarea unor programe comune cu țările din bazinul Dunării și Nistrului în vederea protejării mediului din această zonă a Europei.

3.3.3. Construcțiile și accesul la locuințe

PLDM va promova adoptarea Codului construcțiilor, pentru simplificarea și eficientizarea în continuare a prevederilor normativ-legale privind atribuirea terenurilor pentru construcția locuințelor, proiectarea, coordonarea proiectelor, eliberarea autorizațiilor de construcție în vederea optimizării lor, asigurând transparența și claritatea procedurilor pentru toate tipurile de beneficiari.

PLDM va iniția dezbateri asupra modificării actelor legislative și normative, care să contribuie la dezvoltarea diferitor forme de organizare a activității în domeniul construcțiilor (exploatarea, renovarea, reconstrucția capitală, modernizarea fondului locativ). PLDM își va concentra eforturile spre perfecționarea reglementărilor tehnice de proiectare, execuție și utilizare în construcții, în vederea

creșterii siguranței și confortului cetățeanului. O atenție specială se va acorda revizuirii criteriilor de performanță a cerințelor de calitate și reglementărilor tehnice de proiectare, de execuție pentru reabilitarea termică a construcțiilor existente. În același timp, toate reglementările tehnice vor fi armonizate cu legislația europeană în domeniul construcțiilor cu adoptarea treptată a euro-codurilor.

Relansarea construcției de locuințe va fi bazată și pe un proces general de dezvoltare a activității de construcții, având ca rezultat crearea de noi locuri de muncă, de promovare a producătorilor autohtoni de materiale de construcții, de diminuare a costului construcțiilor. În același timp, PLDM consideră absolut necesară întărirea disciplinei în construcții, supravegherea și monitorizarea tuturor etapelor la lucrări. În acest context, PLDM va susține dezvoltarea cadrului instituțional de monitorizare și verificare a lucrărilor. PLDM va utiliza toate pârghiile pentru sprijinirea, încurajarea și stimularea investițiilor private în domeniu.

PLDM va susține dezvoltarea pieței ipotecare prin îmbunătățirea cadrului legal-normativ în domeniu și atragerea investițiilor. PLDM va acorda o atenție sporită susținerii financiare a tineretului angajat în instituțiile din sfera bugetară, contribuind la reducerea cheltuielilor suportate de acești tineri, prin acoperirea ratei dobânzii bancare la creditele acordate tinerelor familii în aceste scopuri.

Reabilitarea fondului existent de locuințe va fi realizată printr-un program de măsuri administrative și fiscale pentru stimularea renovărilor și modernizărilor, menite să pună în siguranță exploatarea fondului locativ construit, să crească confortul celui existent. Aceasta în opinia PLDM va fi realizat prin proiecte concrete, susținute direct sau indirect de către autoritățile publice și sectorul de afaceri, cu participarea activă a donatorilor străini (în special, pentru construcția caselor sociale).

3.3.4. Creșterea calității serviciilor pe piața comunicațiilor

PLDM va promova asigurarea cadrului legislativ și organizatoric necesar pentru liberalizarea completă a serviciilor de telecomunicații și poștă, pregătirea pieței pentru globalizarea comunicațiilor, asigurarea serviciului universal și realizarea unei piețe concurențiale care să conducă la îmbunătățirea calității serviciilor, ridicarea nivelului tehnologic și scăderea tarifelor.

Totodată, PLDM va susține informatizarea și asigurarea serviciilor electronice în domeniile sistemelor de asigurări și sănătate, calității mediului, serviciilor publice, fondurilor culturale. Vom susține dezvoltarea comerțului electronic, a sistemelor electronice de plată a impozitelor și taxelor locale, serviciilor comunale.

Vom dezvolta extinderea serviciilor Internet cu minimizarea costurilor acestora.

Modernizarea și instalarea stațiilor telefonice cu extinderea rețelelor de telefonie bazate pe tehnologii moderne (fibre optice, satelit). Totodată, va fi stimulată inițiativa privată în radio-televiziunea locală și creșterea concurenței la astfel de servicii. Vom promova dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a comunicațiilor, inclusiv prin lansarea unor astfel de afaceri în cadrul business incubatoarelor.

PLDM va susține modernizarea tehnologiilor serviciilor poștale concomitent cu creșterea calității și siguranței trimiterilor poștale.

3.3.5. Diversificarea energetică

În viitorul previzibil, Republica Moldova va rămâne dependentă de importul resurselor energetice primare (gaz și derivate petroliere) și vulnerabilă la capitolul autonomiei de funcționare în perioada rece a anului. Pentru a reduce riscurile, este necesară asigurarea controlului strict și transparenței în importul și consumul de gaz natural prin contorizarea totală a sistemului. Trebuie promovate pe scară largă tehnologiile industriale și casnice care permit economisirea, utilizarea eficientă și conservarea energiei. Totodată, este necesară modernizarea capacităților de generare a energiei electrice și termice, lucru posibil prin atragerea capitalului privat intern și extern în domeniul energetic.

În scopul sporirii securității energetice PLDM, va opta pentru diversificarea resurselor și surselor energetice, precum și crearea, concesionarea sau arendarea capacităților de stocare a resurselor energetice.

3.4. Industrie dezvoltată și competitivă pe plan regional

PLDM va promova reorganizarea/restructurarea întreprinderilor mari – a platformelor industriale în noi forme de organizare precum clustere, parcuri industriale și incubatoare. În ultimii 15 ani gradul de utilizare a milioane de metri pătrați de suprafețe industriale, inclusiv și clădiri (asigurate și dotate cu acces la energie electrică, apă, telecomunicații, canalizare) a fost sub 5%. Prin urmare, acest potențial poate fi refăcut/renovat cu ajutorul statului și oferit sectorului privat. Avantajele clusterelor și parcurilor industriale țin de posibilitățile de cooperare prin amplasarea pe aceeași platformă a funcțiunilor auxiliare precum aprovizionare, transport, depozitare, cercetare-dezvoltare, instruire, contabilitate, secretariat, pază, activități ce țin de import și export etc., soldându-se cu reduceri dramatice a costurilor respective. Concentrarea IMM-urilor asupra activităților de bază menține competiția acestor întreprinderi contribuind la creșterea eficienței lor.

PLDM va susține implementarea mecanismului parteneriatelor publice-private prin contribuția statului, preponderent la reabilitarea infrastructurilor interne și a sectorului privat, oferind facilități IMM-urilor la închirierea spațiilor cu posibilitatea de răscumpărare ulterioară a lor, precum și asistența tehnică și financiară în bază de proiecte.

PLDM va promova în continuare crearea și desfășurarea unei rețele de centre specializate în domeniile competitivității, productivității și calității, care vor oferi asistența tehnică și instruirea continuă a IMM-urilor în implementarea noilor sisteme de calitate, organizarea eficientă a proceselor de producție și servicii.

PLDM va încuraja și sprijini creșterea exporturilor, inclusiv prin acordarea asistenței consulare la obținerea de vize multiple pe perioade 3-5 ani managerilor, întreprinderile cărora exportă/importă un volum mai mare de 50 mii euro. Acordarea sprijinului tehnic și financiar IMM-urilor în domeniul organizării și participării la expoziții și activități de promovare a produselor cu valoare adăugată înaltă orientate spre export – reprezintă inițiative care în continuare vor fi sprijinite de PLDM.

3.5. Dezvoltarea turismului

Atenția acordată turismului de către PLDM se justifică, prin faptul că, pe plan economic, acest domeniu are în prezent o pondere redusă în PIB, participă la echilibrarea balanței de plăți externe, iar pe plan social creează noi locuri de muncă, contribuie la diminuarea șomajului.

Programul de dezvoltare a turismului, propus de PLDM, presupune valorificarea, în totalitate, a resurselor turistice naturale și antropice. Concomitent cu aceasta, activitatea de turism va fi orientată spre satisfacerea cerințelor și preferințelor turiștilor interni și străini. PLDM își propune ca scop poziționarea turismului ca sector prioritar al economiei naționale prin crearea infrastructurii turistice necesare în vederea utilizării raționale a patrimoniului turistic natural și antropic pentru atragerea turiștilor autohtoni și străini.

Politica de dezvoltare durabilă a turismului va fi concepută prin diversificarea formelor de turism și adaptarea ofertei la cerințele cererii interne și internaționale, transformarea turismului într-o activitate complexă, economică și socială, într-un turism civilizat, competitiv, rentabil din punct de vedere economic.

În baza unor analize detaliate și a unor ample documentări a resurselor turistice pe teritoriul Republicii Moldova, vor fi scoase în evidență posibilitățile concrete de dezvoltare a turismului, în concordanță cu valoarea și structura potențialului turistic, cererii și ofertei turistice.

Luându-se în calcul valorificarea unitară și optimă a resurselor turistice în profil teritorial, PLDM va stabili strategia de dezvoltare și diversificare a formelor de turism, de promovare a acestora pe piața turistică internă și externă, de amenajare, competitive pentru un turism modern. Aceasta va presupune:

- Îmbunătățirea politicilor publice în domeniul turismului
- Restructurarea infrastructurii turistice
- Perfecționarea cadrului organizatoric necesar dezvoltării competitivității turismului
- Dezvoltarea relațiilor internaționale și promovarea imaginii Republicii Moldova în exterior
- Îmbunătățirea calității resurselor umane antrenate în turism.

4. Administrație responsabilă și eficientă

4.1. Reforma administrației publice centrale

Asigurarea eficienței și eficacității actului de guvernare constituie un obiectiv primar al PLDM, fiind instrumentul de bază prin care se administrează implementarea angajamentelor asumate în fața cetățenilor.

Serviciul public necesită transformări radicale pentru a spori performanța actului de guvernare, a mobiliza resursele interne disponibile și a implementa cu succes agenda strategică de dezvoltare a țării. PLDM susține elaborarea unei strategii pe termen mediu și lung care ar fixa finalitatea și consecutivitatea pașilor necesari creării unei administrații publice conforme celor mai înalte standarde europene.

Astfel, reforma administrației publice, în viziunea PLDM, se va axa pe pilonii schimbărilor calitative de ordin structural și funcțional în administrația publică centrală, asigurarea transparenței actului de guvernare, descentralizarea și asigurarea autonomiei locale și implementarea tehnologiilor informaționale și de comunicare în administrarea treburilor publice și interacțiunea cu cetățenii.

În Republica Moldova, reevaluarea rolului și randamentului administrației publice centrale (în continuare APC) reprezintă una din provocările-cheie ce definește gradul de democratizare a țării și confirmă aspirația de integrare europeană. În acest context, PLDM consideră necesară dezvoltarea cadrului de funcționare a APC, prin realizarea unei reforme complexe, complete și profunde. Aceasta va presupune modernizarea structurii și funcțiilor administrației publice centrale, îmbunătățirea cadrului de operare (procesele birocratice, procesul decizional), perfecționarea managementului resurselor umane și a finanțelor publice și introducerea unui cadru de monitorizare și de evaluare a performanței APC.

În viziunea PLDM, structura și funcțiile APC urmează să reflecte agenda obiectivelor strategice ale guvernării, să realizeze *principiul minimizării “captării statului”* prin transferul de atribuții, servicii și resurse către societatea civilă și administrația publică locală și să asigure eficiența utilizării banului public pentru administrare în baza principiului “valoare pentru bani”. În astfel de condiții unitățile structurale ale APC urmează să fie optimizate atât ca număr cât și conținut.

Optimizarea procesului birocratic și a celui decizional va avea ca obiectiv îmbunătățirea mecanismului formulării politicilor. Aceasta se va produce în primul rând prin asigurarea independenței procesului de administrare a treburilor publice de factorul politic și cel de business. PLDM va pleda în acest sens pentru instituirea *funcției de Secretar de Stat* și suplinirea resurselor umane în APC cu tehnocrați. Totodată se va purcede asupra analizei tuturor proceselor interne de activitate urmărindu-se simplificarea, creșterea vitezei și calității acestora și eliminarea tuturor conflictelor de interese ce produc situații de coruptibilitate.

Îmbunătățirea managementului resurselor umane este o prioritate separată pe agenda politică a PLDM privind reforma APC. PLDM va continua promovarea ocupării funcției publice vacante prin concurs; adoptarea și aplicarea noului *sistem de remunerare a funcționarilor publici bazat pe merite și performanță profesională*, introducerea sistemului de monitorizare și evaluare a performanțelor la nivel

individual și de unitate instituțională, îmbunătățirea sistemelor de carieră, a condițiilor de muncă și a motivației pentru personalul din administrația publică.

Perfecționarea managementului finanțelor publice va fi orientată spre asigurarea unei legături indisolubile între procesul de elaborare a politicilor și cel bugetar. În acest context, politicile bugetar-fiscale vor fi racordate și în continuare la strategiile și programele statului.

PLDM va dezvolta și implementa un sistem de monitorizare și evaluare a performanței APC care ar stimula evidența în procesul formulării politicilor, urmărirea strictă a implementării acestora și analiza impactului din perspectiva rezultatelor obținute. Vor fi introduse noi forme și metode de control administrativ, precum și de control al activității APC de către societatea civilă.

4.2. Guvernare transparentă și responsabilă

PLDM percepe asigurarea transparenței actului decizional, ca un calificativ de bază a unei guvernări democratice, ca un drept al cetățeanului și o obligație a puterii. Devenind o normă indiscutabilă, transparența va permite responsabilizarea directă a guvernanților, dar va face posibilă și o contribuție mai valoroasă a societății civile la procesul de administrare a treburilor publice.

Introducerea unui mecanism de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate în administrația publică va permite canalizarea resurselor (financiare, umane, de timp) către programele ce aduc beneficiile scontate sancționând eșecurile în realizarea politicilor publice.

PLDM va reforma sistemul de petiționare plasând accentul pe măsurile pro-active de informare. Astfel, toată informația de interes public, mai ales cea ce ține de specificul serviciilor oferite de către Guvern, responsabilitățile funcționarilor, politicile publice în elaborare vor fi aduse la cunoștința cetățenilor utilizând diverse canale de comunicare: pagini web ale instituțiilor, cluburi de presă regulate ale demnitarilor, transmitere în timp real a ședințelor Guvernului, Parlamentului, comisiilor naționale, diverselor grupuri de lucru formate ad-hoc. PLDM va susține de asemenea îmbunătățirea sistemului intern de gestionare a petițiilor astfel încât orice cetățean să poată primi nu doar explicația, dar și intervenția solicitată.

PLDM va crește rolul Consiliului Național de Participare și a societății civile la toate nivelele sale de organizare în actul elaborării politicilor publice. Astfel, va fi asigurată nu doar simpla publicare a documentelor de politici și proiectelor de acte normative, dar vor fi organizate consultări, dezbateri astfel încât orice cetățean să poată avea acces la toată informația ce ține de actul Guvernării.

PLDM pledează pentru elaborarea *Registrului unic al serviciilor publice*, care va clarifica și înlătura aspectele ce țin de dublarea atribuțiilor autorităților publice de diferit nivel. Îmbunătățirea managementului administrativ urmează a fi realizată prin elaborarea standardelor ocupaționale și de calitate a prestării serviciilor publice, în conformitate cu practica UE.

PLDM va asigura transparența și echitatea mecanismului de repartizare a ajutoarelor de stat (investițiilor) de toate tipurile, acordate autorităților și instituțiilor publice, comunităților locale.

4.3. Autonomie locală reală

Procesul de integrare europeană impune implementarea politicilor de descentralizare, consolidarea capacităților și autonomiei administrației publice locale, îmbunătățirea managementului și calității serviciilor publice, alocarea coerentă a drepturilor, responsabilităților și resurselor financiare. Din acest motiv PLDM și-a adus o contribuție decisivă în elaborarea și promovarea Strategiei Naționale de Descentralizare care urmează să fie aprobată și implementată în viitorul cel mai apropiat.

Echipa de guvernare PLDM a lansat procesul de reforme, orientate spre consolidarea autorității locale, în vederea abilitării acestora pentru administrarea eficientă a resurselor și prestarea serviciilor de calitate cetățenilor. Condiția fundamentală a unei activități eficiente este consultarea permanentă a

reprezentanților autorităților locale, dar și contactul continuu cu alegătorii, în vederea validării și promovării intereselor comunităților locale din Republica Moldova.

Din aceste motive, Partidul Liberal Democrat se angajează să promoveze și să implementeze principiile și standardele Cartei Europene a Autonomiei Locale. Astfel, PLDM pledează pentru realizarea autonomiei locale reale prin implementarea politicilor de susținere a autonomiei locale, descentralizării și aplicării principiului subsidiarității.

PLDM optează pentru dezvoltarea și instituționalizarea controlului legalității, coordonarea serviciilor publice desconcentrate, prin oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat.

PLDM consideră absolut necesară modificarea legii privind administrația publică locală prin creșterea rolului și importanței APL de nivelul I, precum și instituirea în unitățile administrativ-teritoriale de ambele niveluri a unei autorități executive colegiale.

PLDM va promova consolidarea unităților administrativ-teritoriale prin prisma dezvoltării economice regionale. Regiunile au perspective și posibilități mult mai mari pentru implementarea proiectelor regionale investiționale, care au demarat în 2010 și 2011 cu finanțare de la Fondul Național de Dezvoltare Regională.

Toate țările care au aderat la Uniunea Europeană au mers pe ideea creării unor regiuni mari și puternice, capabile să atragă resurse și parteneri, inclusiv prin cooperarea teritorială și intercomunitară a unităților administrației publice locale cu implementarea proiectelor regionale și transfrontaliere.

PLDM optează pentru introducerea treptată a relațiilor bugetare directe și programabile între bugetul de stat și bugetele APL de nivelul I. În același timp, transferurile pentru îndeplinirea funcțiilor delegate ale APL trebuie să fie predictibile, iar utilizarea lor - transparentă.

PLDM va urmări liberalizarea și modernizarea legislației financiare prin aplicarea planificării bugetare în baza de program, lichidarea normativelor naționale financiare existente la elaborarea bugetelor locale, revizuirea mecanismului de stabilire a necesarului de funcționari în primării și consilii raionale, în baza necesităților existente ale unității administrativ-teritoriale. Totodată, PLDM pledează pentru libertatea autorităților publice locale în stabilirea taxelor și impozitelor locale, în dependență de potențialul social-economic al unităților administrativ-teritoriale.

4.4. Societatea informațională – imperativul dezvoltării

Republica Moldova are o posibilitate reală de a atinge un grad înalt de dezvoltare economică, comparabil cu țările avansate din Europa și lume numai în condițiile în care va ști să valorifice oportunitățile oferite de dezvoltarea tehnologiilor și inovațiilor, în primul rând a celor informaționale și de comunicare. Fiind la guvernare, PLDM a creat Centrul de Guvernare Electronică, Comisia Națională pentru e-Transformare și a promovat și a adoptat Programul Strategic de Modernizare Tehnologică a Guvernării. Astfel, au fost stabilite premisele unei guvernări performante, dinamice și mai aproape de nevoile reale ale cetățenilor.

Prin valorificarea tuturor oportunităților oferite de e-Guvernare, PLDM va continua promovarea digitalizării serviciilor publice urmărind sporirea accesului cetățenilor, dar și sporirea calității acestora. Totodată, digitalizarea și reingineria proceselor operaționale în cadrul procesului de administrare publică va spori transparența procesului decizional, va simplifica birocrăția eliminând practicile învechite și redundante, contribuind direct la reducerea corupției.

Valorificarea deplină a dezvoltării tehnologice va permite creșterea capacității funcționarilor publici, va eficientiza activitatea de administrare, va reduce timpul utilizat pentru luarea deciziilor sporind calitatea actului de guvernare.

În scopul asigurării acestor obiective PLDM va promova Programul pentru un Guvern Deschis ce tinde spre publicarea online a tuturor datelor de interes public. Totodată, PLDM va asigura că toate serviciile publice sunt accesibile cetățenilor prin internet, telefonie mobilă, chioșcuri, terminale interactive, dar și

prin metode tradiționale. De asemenea, va fi creată o platformă tehnologică nouă comună pentru instituțiile de stat și va fi lansat și permanent modernizat Portalul Guvernamental.

5. Integrare europeană și politică externă responsabilă

5.1. Integrarea europeană și transpunerea acquis-ului comunitar

PLDM este ferm convins de faptul că civilizația europeană reprezintă reperul fundamental pentru efortul de modernizare internă și pentru integrarea instituțională. Aderarea la Uniunea Europeană reprezintă nu doar un obiectiv de importanță prioritară, ci constituie o sursă inepuizabilă de inspirație în procesele de transformări politice și economice.

PLDM pledează pentru onorarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova privind respectarea criteriilor de la Copenhaga, inclusiv în ce privește guvernarea democratică, respectarea drepturilor omului, dezvoltarea unei economii de piață eficiente și asigurarea capacității statului de a implementa acquis-ul UE. PLDM se pronunță în favoarea intensificării dialogului și cooperării cu statele membre ale Uniunii Europene în vederea dinamizării reformelor politice, economice, sociale și juridice orientate spre alinierea la standardele europene în vederea obținerii statutului de candidat pentru aderare la UE.

PLDM consideră că este necesară implicarea activă a întregii societăți, a tuturor forțelor politice și a actorilor externi relevanți în vederea transformării Republicii Moldova într-un stat european cu o perspectivă reală de aderare la UE și va depune toate eforturile pentru atingerea acestui obiectiv. Totodată, se impune valorificarea plenară a oportunităților oferite de Parteneriatul Estic, atât pe dimensiunea bilaterală, cât și multilaterală. În raport cu acest aranjament, PLDM va continua să pledeze pentru evaluarea performanțelor Republicii Moldova în baza criteriilor de diferențiere, a meritului propriu și principului “mai mult pentru mai mult”.

În acest context este fundamentală adoptarea și promovarea valorilor și normelor europene în toate domeniile de activitate a societății, inclusiv prin onorarea angajamentelor asumate în cadrul Consiliului European.

PLDM este ferm convins de necesitatea creării condițiilor adecvate pentru asocierea politică și integrarea economică în UE prin încheierea Acordului de Asociere, în conformitate cu prevederile Parteneriatului Estic.

Un element integrant și extrem de important îl reprezintă negocierea și implementarea Acordului privind Zona de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană.

PLDM consideră drept una din politicile și acțiunile prioritare asigurarea liberei circulații în spațiul UE pentru cetățenii moldoveni prin implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize. De asemenea, implementarea eficientă a Parteneriatului de Mobilitate dintre UE și Republica Moldova va asigura mobilitatea cetățenilor moldoveni în spațiul UE și va contribui la ordonarea procesului de migrație.

PLDM pledează pentru armonizarea deplină a legislației naționale cu acquis-ul UE, în contextul negocierii Acordului de Asociere, a altor acorduri în curs de negociere între Republica Moldova și UE și, respectiv, a procesului privind liberalizarea regimului de vize. Consolidarea cadrului juridic și instituțional necesar pentru promovarea integrării europene reprezintă pilonul de bază al efortului de integrare europeană și PLDM va susține pe toate căile disponibile acțiunile în cauză. Consolidarea capacității administrative va reprezenta o altă sarcină importantă, care urmează a fi realizată, inclusiv prin folosirea resurselor și instrumentelor oferite de către UE.

PLDM pledează pentru o cooperare sectorială extinsă cu UE. În particular, este esențială asigurarea securității energetice a țării, inclusiv prin utilizarea instrumentelor de care dispune UE, prin integrarea în piața energetică europeană și prin realizarea neîntârziată a proiectelor de interconexiune. Implementarea Acordului privind spațiul aerian comun constituie o altă prioritate importantă.

PLDM va sprijini, în continuare, semnarea declarațiilor politice pentru integrare europeană cu statele membre ale UE și va încuraja, totodată, o interacțiune activă cu instituțiile europene, în particular Consiliul, Comisia Europeană și Parlamentul European. De asemenea, PLDM va susține activitatea Grupului pentru Acțiunea Europeană a Republicii Moldova.

5.2. Politica externă

PLDM consideră fundamentală promovarea unor relații reciproc avantajoase și edificarea unor parteneriate aprofundate, cu valențe strategice, cu țările vecine, România și Ucraina și cu țările de interes prioritar, în particular cu statele membre ale UE, Statele Unite ale Americii și Federația Rusă.

România are un rol deosebit în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. PLDM susține utilizarea activă a mecanismelor de interacțiune în domeniul integrării europene, menite să asigure transferul de experiență acumulat de România în domeniu, inclusiv pe linia armonizării legislației și implementării acquis-ului comunitar, conform Declarației de Parteneriat Strategic European.

PLDM va contribui la valorificarea deplină a potențialului de cooperare cu România, prin aprofundarea dialogului politic, economic, cultural și științific și prin eficientizarea mecanismelor și instrumentelor de cooperare în toate domeniile de interes reciproc.

PLDM se pronunță în favoarea intensificării dialogului politic bilateral cu Ucraina și relansarea mecanismelor de cooperare și consultare în domenii de interes comun: aprofundarea cooperării economice, reglementarea conflictului transnistrean; integrarea europeană, securitatea energetică, cooperarea regională și internațională. În particular, este necesară intensificarea cooperării cu Ucraina în cadrul formatului de negocieri „5+2”, precum și a mecanismelor bilaterale moldo-ucrainene și trilaterale Moldova – Ucraina - UE pentru securizarea frontierei și reglementarea politică durabilă a conflictului transnistrean. De asemenea, PLDM atribuie o importanță deosebită soluționării, în baza interesului reciproc și în spirit european, a problemelor legate de demarcarea frontierei și de atribuire a drepturilor de proprietate asupra unor întreprinderi.

PLDM pledează pentru extinderea multidimensională a raporturilor cu SUA și evidențiază necesitatea menținerii sprijinului partenerilor americani pentru suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pentru consolidarea sa ca stat independent, suveran și democratic, capabil să contribuie la securitatea și stabilitatea pe plan regional și european. Aprofundarea cooperării cu SUA va fi impulsionată în continuare, inclusiv prin implementarea deplină a programului de asistență Compact, dezvoltarea cooperării economice moldo-americane (în baza Acordului bilateral aprofundat în domeniul investițiilor și a altor documente bilaterale relevante) și scoaterea Republicii Moldova de sub incidența Amendamentului Jackson-Vanik.

PLDM consideră că dezvoltarea relațiilor cu Federația Rusă trebuie să se desfășoare în baza principiilor prevăzute în Tratatul politic de bază moldo-rus, semnat în 2001 și prelungit în 2011, iar edificarea relațiilor bilaterale să se producă pe principiile egalității suverane, respectului mutual și cooperării reciproc avantajoase.

Este necesară fortificarea dialogului politic bilateral și a relațiilor economice, bazate pe pragmatism, previzibilitate și respectarea intereselor reciproce. PLDM pledează pentru finalizarea procesului de retragere a trupelor și armamentelor, precum și pentru intensificarea cooperării cu partenerii ruși, în cadrul mecanismelor consacrate de negocieri, în vederea identificării unei soluții cuprinzătoare și viabile a conflictului transnistrean, în condițiile respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

PLDM este ferm convins de necesitatea aprofundării relațiilor politice, economice și culturale cu statele-membre ale Uniunii Europene, inclusiv prin intensificarea demersurilor politico-diplomatice în vederea obținerii recunoașterii de către statele membre ale UE a perspectivei europene a Republicii Moldova. Aceasta include cooperarea cu fiecare dintre statele UE, îndeosebi pe domenii sectoriale de interes comun și în cadrul programelor comunitare, pentru facilitarea preluării, de către Republica Moldova, a acquis-ului comunitar.

PLDM pledează pentru fortificarea relațiilor bilaterale cu partenerii europeni, în particular cu Germania, Franța, Marea Britanie, Italia, Suedia, Austria, Belgia și Olanda, dar și pentru consolidarea relațiilor cu noile state-membre ale Uniunii Europene și valorificarea plenară a asistenței oferite pe linia integrării europene, inclusiv prin transferul experienței specifice acumulate de statele respective în domeniul menționat.

PLDM consideră importantă aprofundarea relațiilor cu Azerbaidjan și Georgia, din perspectiva intereselor comune pentru reglementarea conflictelor și pentru dezvoltare democratică și economică în spațiul GUAM și în arealul Mării Negre. De asemenea, este relevantă dezvoltarea relațiilor de cooperare cu China, Japonia, India, Turcia și Coreea de Sud, cu alți actori globali și regionali în ascensiune sau state cu economii emergente.

5.3. Cooperarea cu organismele internaționale

PLDM se pronunță în favoarea intensificării cooperării politice, de securitate și comercială cu/în cadrul organizațiilor din regiunea Europei Centrale, de Sud Est, arealul Dunării și Mării Negre, la care Republica Moldova este parte, de asemenea, fiind necesară consolidarea relațiilor de parteneriat cu OTAN.

În contextul cooperării cu organismele internaționale, PLDM pledează pentru intensificarea dialogului cu ONU, OSCE și Consiliul Europei pentru promovarea obiectivelor de integrare europeană, democratizare și modernizare, restabilirea integrității teritoriale și consolidarea suveranității și independenței țării.

PLDM pledează pentru o diplomatie economică activă pe filieră comercială, investițională și de asigurare a securității energetice. Este necesară facilitarea și stimularea dezvoltării relațiilor economice cu alte state și promovarea intereselor economice naționale, cu un accent deosebit pe promovarea exporturilor și competitivității companiilor și produselor moldovenești, atragerea de investiții, capital străin și know-how, consolidarea, extinderea și recuperarea pozițiilor pe piețele externe.

PLDM consideră prioritară facilitarea participării Republicii Moldova la cooperarea regională în domeniul energetic, precum și la proiectele energetice importante pentru Europa Centrală și de Sud Est și din arealul Mării Negre, care include interconectarea sistemului național energetic și de transport al gazelor naturale cu cel european.

PLDM insistă asupra simplificării activităților și procedurilor consulare, în particular documentarea cetățenilor peste hotare, asupra semnarea acordurilor de protecție socială a comunităților importante de cetățeni ai Republicii Moldova.

6. Sistemul de securitate și apărare

PLDM pledează pentru reformarea instituțiilor abilitate în conformitate cu normele europene, prin îmbunătățirea cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării. PLDM consideră primordială implementarea progresivă a concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne.

PLDM consideră necesară contracararea unor riscuri și amenințări cu care se confruntă Republica Moldova, inclusiv nereglementarea conflictului transnistrean, prezența unor trupe militare și paramilitare în afara controlului constituțional în raioanele de est, care prezintă riscuri de bază la adresa

securității naționale. PLDM este convins de fezabilitatea transformării Republicii Moldova într-un stat care contribuie la securitatea regională și internațională prin participarea activă la Politica Europeană de Securitate și Apărare a UE și la operațiunile internaționale de stabilizare și menținere a păcii.

PLDM își exprimă convingerea că reformarea MAI trebuie să se producă inclusiv prin demilitarizarea instituției, iar reforma trebuie să cuprindă perfecționarea cadrului legal al activității poliției și carabinierilor, delimitarea competențelor structurilor subordonate MAI, descentralizarea parțială a serviciilor polițienești la nivelul autorităților publice locale de nivelul al doilea.

PLDM își exprimă opinia ca fiind absolut necesară elaborarea și implementarea unui concept modern de reformare a Serviciului de Informații și Securitate ce ar permite dezvoltarea durabilă a capacităților de îndeplinire a misiunilor sale. Un element fundamental în acest proces îl reprezintă depolitizarea Serviciului de Informații și Securitate în favoarea realizării unui plan de acțiuni menit să asigure interesele naționale ale Republicii Moldova, creșterea gradului de siguranță și protecție pentru cetățeni.

PLDM se pronunță în favoarea implementării depline a Planului Individual de Acțiuni ale Parteneriatului Republica Moldova-NATO și pentru profesionalizarea graduală a Armatei Naționale, astfel încât aceasta să fie în măsură să răspundă adecvat amenințărilor la adresa securității naționale și, respectiv, în cooperare cu instituțiile relevante ale statelor partenere, la noile provocări care se manifestă pe plan global și regional. PLDM consideră necesară aplicarea competentă a Strategiei Securității Naționale, adoptarea Strategiei Militare Naționale, precum și ajustarea, la noile provocări și sarcini, a strategiilor și politicilor de reformare a sistemului securității naționale și, respectiv, conformării bazei politico-juridice din domeniu.

PLDM susține plenar formarea capacităților necesare și implementarea întregului arsenal de instrumente ce țin de exercitarea controlului civil și democratic asupra sectorului de securitate națională, inclusiv prin extinderea posibilităților de coparticipare a mass-media și societății civile.

7. Unificarea țării – datoria morală a statului și a societății

PLDM consideră că reglementarea conflictului transnistrean trebuie promovată în baza unei abordări strategice și cuprinzătoare cu antrenarea tuturor instituțiilor de stat și a societății civile.

PLDM pledează pentru identificarea unei soluții viabile și durabile a conflictului transnistrean, în cadrul negocierilor în formatul 5+2, în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova în limitele frontierelor recunoscute pe plan internațional. Regiunea transnistreană urmează să beneficieze de un statut juridic special bazat pe o autonomie largă, care să se integreze armonios în spațiul economic, informațional, politic, social și cultural al Republicii Moldova.

PLDM consideră fundamentală antrenarea cât mai largă în procesul de reglementare a conflictului transnistrean a partenerilor externi și a organizațiilor internaționale relevante.

PLDM se pronunță în favoarea implementării măsurilor de încredere; intensificarea legăturilor interumane, antrenarea locuitorilor regiunii în procesele de transformare și europenizare a Republicii Moldova. Pentru menținerea unui dialog constructiv și consecvent cu reprezentanții de pe malul stâng al Nistrului trebuie continuate contactele de lucru la diferite nivele.

PLDM susține promovarea pe plan intern și extern a acțiunilor orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană și promovarea condițiilor necesare pentru înlăturarea tuturor barierelor existente în calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele două maluri ale Nistrului.

PLDM consideră că urgentarea transformării actualei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională de observatori civili sub mandat internațional este de natură să contribuie esențial în procesul de reglementare pașnică a conflictului.

PLDM insistă asupra retragerii forțelor militare străine și a celor paramilitare neconstituționale de pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova,

angajamentele internaționale existente, în particular cele asumate la Summit-ul OSCE de la Istanbul în 1999.

8. Dezvoltare regională și cooperare transfrontalieră

8.1. Dezvoltare regională echilibrată

Implementarea politicilor publice de dezvoltare locală și regională eficiente, orientate spre necesitățile populației din regiunile de dezvoltare, creșterea economică și reducerea dezechilibrelor, micșorarea nivelului de sărăcie în regiuni, intensificarea cooperării transfrontaliere reprezintă în continuare prioritățile principale pentru PLDM.

În acest context, eforturile echipei guvernamentale PLDM au fost direcționate spre consolidarea capacităților și condițiilor de dezvoltare în cadrul a 3 regiuni de dezvoltare – Nord, Centru și Sud, fiind înregistrat un progres semnificativ în acest domeniu. La etapa dată au fost lansate primele 26 de proiecte regionale în diferite domenii: apă și canalizare, gestionarea deșeurilor, eficiență energetică, drumuri, susținerea businessului mic și mijlociu, atractivitatea turistică.

În baza acestor rezultate, PLDM va promova includerea, către anul 2012, în procesul dezvoltării regionale a regiunilor de dezvoltare mun. Chișinău, UTA Găgăuzia și UTA din stânga Nistrului. Astfel, întregul teritoriu al Republicii Moldova va fi acoperit de politicile și proiectele investiționale de dezvoltare regională. În acest sens, vor fi încurajate diferite forme de parteneriat pentru implementarea proiectelor regionale: autoritățile publice centrale – autoritățile administrației publice locale – donatori străini; autoritățile administrației publice locale – agențiile naționale – donatorii străini; parteneriatul public-privat.

PLDM consideră necesar perfecționarea cadrului legal-normativ în domeniul dezvoltării regionale prin clarificarea rolului instituțiilor dezvoltării regionale și a relațiilor dintre acestea; managementul dezvoltării regionale; sistemul de finanțare al proiectelor de dezvoltare regională; stabilirea prin acte normative a noțiunii de zonă defavorizată și zonă de risc, a criteriilor de desemnare a acestora. De asemenea, este importantă elaborarea și aprobarea unei noi strategii naționale de dezvoltare regională care va contribui la implementarea eficientă a politicilor publice în domeniu. Un rol important în acest context, îl va avea și diversificarea fondurilor, instrumentelor și mecanismelor de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională.

În context regional, PLDM va promova o mai bună coordonare a strategiilor naționale sectoriale cu cele de dezvoltare regională, în vederea abordării complexe a problemelor, utilizării eficiente a banilor publici și a proiectelor internaționale. Din acest motive, PLDM va sprijini ca fiecare regiune să dispună de planuri operaționale regionale pe diferite sectoare, cum sunt: apă și canalizare, drumuri, managementul deșeurilor, dezvoltarea businessului, eficiență energetică, turism, etc. În aceste planuri operaționale vor fi incluse programe și proiecte prioritare pe fiecare din sectoarele respective. Planurile operaționale vor asigura transpunerea în teritoriu a strategiilor naționale sectoriale, fiind discutate și aprobate de consiliile regionale de dezvoltare.

PLDM va susține elaborarea, conform metodologiei europene, a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, care urmează să stea la baza elaborării Strategiei naționale de dezvoltare regională (pentru perioada 2012–2018). Conceptul „Polurilor regionale de dezvoltare” urmează să fie principiul de bază al PATN și al politicii de dezvoltare regională.

Pentru asigurarea unei mai bune implementări ale proiectelor regionale, PLDM va promova diversificarea instrumentelor de finanțare a acestora, inclusiv prin participarea la programele Uniunii Europene la care este eligibilă Republica Moldova, precum și inițierea dialogului cu Comisia Europeană privind extinderea mărimii finanțărilor și a domeniilor eligibile, pe viitor.

PLDM consideră necesară intensificarea eforturilor pentru atragerea finanțării externe pentru dezvoltarea capacităților umane și instituționale în domeniul dezvoltării regionale.

Participarea la diferite evenimente internaționale (inclusiv foruri regionale) și prezentarea pentru partenerii de dezvoltare a proiectelor investiționale regionale, elaborate conform cerințelor europene reprezintă o posibilitate reală de asigurare a dezvoltării țării și atragere de noi investiții, pe care PLDM o va continua să o exploreze.

Includerea regiunilor din Republica Moldova la Comitetul Regiunilor al Uniunii Europene în calitate de observatori (la etapa inițială) este o premisă pentru ca țara noastră să beneficieze de asistență financiară sporită în implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

Totodată, în Republica Moldova se impune trecerea de la regiuni funcțional-economice la cele administrative, după exemplul țărilor est-europene care au aderat la UE.

8.2. Dezvoltare urbană modernă

Rolul orașelor în dezvoltarea social-economică a unei țări este unul de importanță majoră. Anume orașele prospere formează polurile de creștere economică care asigură bunăstarea la nivel regional și implicit la cel național.

PLDM consideră necesară reorientarea politicilor publice de dezvoltare a orașelor spre o abordare integrată prin intermediul Programului național de dezvoltare urbană. Acest program va specifica mecanismele și instrumentele de dezvoltare a orașelor – poli de creștere economică, dezvoltarea conceptului de zonă metropolitană.

PLDM va promova perfecționarea cadrului normativ care reglementează elaborarea Planurilor Urbanistice Generale și asigurarea consultării cetățenilor în acest proces.

De asemenea, PLDM consideră necesară abordarea prioritară a investițiilor publice în infrastructura fizică și economică a orașelor. În așa mod, investitorii privați vor primi semnale clare pentru planificarea localizării investițiilor în afara mun. Chișinău. Totodată, emigranții din Moldova vor avea o alternativă Chișinăului (în cazul deciziei de re-întoarcere în patrie) și investițiilor în locuințe sau afaceri mici și mijlocii.

PLDM pledează pentru crearea și dezvoltarea sistemului de facilități pentru investitorii străini și autohtoni care vor decide să localizeze investițiile în orașe-poli de dezvoltare regională. Aceasta, în viziunea PLDM, va fi realizat prin investiții publice în infrastructură și pregătirea specialiștilor din bani publici. Pe această bază vor fi create parcuri industriale și zone economice în toate orașele identificate ca poli de creștere regională.

PLDM va promova consolidarea capacității orașelor spre realizarea unor cooperări inter municipale eficiente la nivel de proiecte de infrastructură, economie regională, cultură pentru îmbunătățirea calității vieții.

Dezvoltarea rețelei de poli de creștere și abordărilor inter-sectoriale vor contribui la consolidarea coeziunii regionale, asigurând sinergia eforturilor spre crearea noilor avantaje comparative ale orașelor.

Dezvoltarea statisticii naționale în vederea colectării și publicării datelor statistice de dezvoltare social-economică la nivelul orașelor și regiunilor este o sarcină importantă care urmează să fie realizată în viitorul apropiat.

8.3. Cooperare transfrontalieră sporită

Cooperarea Transfrontalieră este o prioritate-cheie a Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat al Uniunii Europene, care permite o relație privilegiată cu vecinii, cu o focalizare mai bună a eforturilor legate de dezvoltarea socio-economică, cu obținerea posibilității de acces pe piața internă și integrarea în cadrul altor politici europene.

În acest context, PLDM, va susține și promova în continuare o implicare mai activă a autorităților publice centrale și locale pentru fructificarea oportunităților de cooperare transfrontalieră, inclusiv în cadrul celor 3 euroregiuni (Prutul de Sus, Siret – Prut - Nistru și Dunărea de Jos) la care fac parte localitățile din Republica Moldova.

De asemenea, PLDM consideră necesar conjugarea tuturor eforturilor pentru crearea și dezvoltarea euroregiunii Nistru, care va include raioanele Florești, Dondușeni, Șoldănești, Soroca, Camenca din Republica Moldova și regiunea Vinița din Republica Ucraina. Euroregiunea Nistru va reprezenta astfel și un element important în perspectiva soluționării conflictului transnistrean datorita pârghiilor de fortificare a relațiilor dintre autoritățile administrației publice locale, de pe ambele maluri ale Nistrului.

În viziunea PLDM, Strategia Dunăreană reprezintă o posibilitate unică de a contracta proiecte cu finanțări din fonduri structurale, pentru cele 4 axe prioritare ale Strategiei: conectivitatea (transport intermodal, cultură și turism, rețele de energie), protecția mediului (managementul resurselor de apă, protecția biodiversității și managementul riscurilor), creșterea prosperității regiunii Dunării (educație, cercetare, competitivitate) și îmbunătățirea sistemului de guvernare (capacitate instituțională și securitate internă) oferă mari perspective care trebuie utilizate în beneficiul cetățenilor prin elaborarea și implementarea proiectelor prioritare pentru țară.

Astfel, proiectele transfrontaliere prioritare pentru Republica Moldova, în viziunea PLDM, țin de mai multe domenii, inclusiv:

1. construcția liniilor electrice peste Prut și a gazoductului Iași-Ungheni pentru conectarea RM la circuitul energetic european și diversificarea resurselor energetice
2. construcția, amenajarea podurilor peste râul Prut (Leova-Bumbăta și Grozești, Nisporeni) și platformei pentru depozitarea mărfurilor Cantemir-Fălciu
3. dezvoltarea infrastructurii portului fluvial Giurgiulești și restabilirea navigației pe râul Prut
4. construcția și amenajarea adecvată a aeroporturilor Cahul și Bălți
5. dezvoltarea sistemului planificării spațiale în cadrul euroregiunilor și a clusterelor economice transfrontaliere
6. crearea parcurilor naturale internaționale în baza ariilor și rezervațiilor naturale existente – Delta Dunării, Pădurea Domnească, Prutul și Nistrul Inferior
7. schimburi culturale și educaționale între cetățenii din România, Ucraina și Republica Moldova pentru dezvoltarea capacităților intelectuale și consolidarea legăturilor istorice, culturale și sociale
8. lansarea Indicatorului de măsurare a nivelului de cooperare transfrontalieră a Republicii Moldova UE la frontieră
9. dezvoltarea sistemului de prevenire și monitorizare a situațiilor de urgență de pe r. Prut și Nistru
10. implementarea proiectelor de management ecologic
11. formarea sistemelor informaționale comune în cadrul euroregiunilor.

O integrare mai puternică între UE și Republica Moldova are un rol crucial în asigurarea unui nou cadru pentru dezvoltarea economică. Cooperarea transfrontalieră fiind vitală pentru stabilitate, creștere și dezvoltare în Europa, inclusiv și pentru Republica Moldova.

9. Agricultură și dezvoltarea rurală

9.1. Reperele de bază ale dezvoltării rurale

Republica Moldova reprezintă o țară cu un puternic aspect al dezvoltării rurale. Acest fapt presupune perfecționarea politicilor în acest domeniu. În viziunea PLDM, întregul set de politici publice trebuie orientate spre creșterea nivelului de trai în zona rurală, cu asigurarea securității alimentare a Republicii Moldova, protejarea patrimoniului natural și cultural al zonelor rurale.

PLDM pledează pentru modernizarea politicilor publice de dezvoltare rurală. Aceasta presupune respectarea și folosirea principiilor europene de dezvoltare rurală: principiul dezvoltării durabile, participativ, al contribuției, principiile bunei vecinătăți și parteneriatului, al autonomiei locale. Din ele

derivă asocierea primăriilor pentru consolidarea capacităților de negociere cu guvernul pentru fondurile destinate dezvoltării rurale, asigurarea transparenței activităților și cheltuielilor publice locale și atragerea sătenilor în activități comunitare.

PLDM consideră că dezvoltarea zonei rurale trebuie realizată în contextul transformării gospodăriilor țărănești de subzistență în ferme familiale prospere de tip european. Fermele familiale produc pentru piață și funcționează în parteneriat cu industria prelucrătoare, prin realizarea clusterelor. Concomitent cu aceasta, este necesar de a dezvolta sistemul de ocupații neagricole, cu modernizarea cât mai rapidă a infrastructurii sociale, tehnico-edilitare, transport și telecomunicații în zona rurală.

PLDM optează pentru instituționalizarea colaborării permanente a administrației cu organizațiile profesionale, sindicale, patronale și civice din domeniile agriculturii și dezvoltării rurale. Pentru punerea în practică a acestor acțiuni se prevede creșterea fondurilor bugetare pentru agricultură și dezvoltare rurală.

9.2. Dezvoltarea și susținerea fermelor familiale

PLDM va urmări redirectionarea politicii agrare către un nou grup țintă - gospodăriile țărănești specializate, de tip familial, pentru susținerea lor. Transformarea gospodăriilor țărănești în ferme familiale, viabile economic, va fi susținută prin programe de investiții pentru agricultură (utilaje, construcții zootehnice, sere, unități de colectare și/sau prelucrare a produselor agricole și altele) și prin înființarea în zona rurală a serviciilor și întreprinderilor complementare agriculturii sau a celor ce valorifică resursele locale și tradițiile (eco-agroturism, meșteșuguri/artizanat, alte IMM-uri, sprijinirea tendințelor de „neo-ruralism”).

PLDM va promova realizarea unui parteneriat cu participarea fermierilor, băncilor, societăților de asigurări și instituțiilor statului. În acest context, vom asigura susținerea financiară a creditării rurale pe termen lung printr-un sistem funcțional de garantare a creditelor pentru țărani, cu o perioadă realistă de grație pentru rambursarea creditelor, prin micro-proiecte cu contribuții proprii reduse. În același sens, vor fi susținute asigurările agricole pentru cazuri de calamități sau alte fenomene de forță majoră.

9.3. Perfecționarea mecanismelor de dezvoltare a agriculturii

Având în vedere experiența UE în agricultură și dezvoltare rurală, este necesară implementarea unei politici unice prin asigurarea managementului integru al spațiului rural. Legislația privind dezvoltarea și finanțarea rurală va avea un caracter integrat.

PLDM va susține crearea unui cadru legal adecvat pentru dezvoltarea prioritară a gospodăriilor țărănești de tip familial și al întreprinderilor mici și mijlocii în localitățile rurale pentru asigurarea cu locuri de muncă, obținerea de venituri suplimentare de către populația activă, minimizând exodul acestora peste hotare.

PLDM va opta pentru modificarea unor componente ale politicii agrare: subvenționarea prioritară a activităților agricole prin majorarea resurselor financiare și redistribuirea subvențiilor de la procesatorii de materii prime agricole către agricultori; îmbunătățirea cadrului legal privind delimitarea tipurilor de activități efectuate de gospodăriile țărănești; asigurarea drepturilor de proprietate asupra valorilor locale.

O altă prioritate a PLDM - reabilitarea sistemului de irigare pentru reducerea dependenței productivității agricole de condițiile climaterice, contribuind la stabilizarea activității agricultorilor. În acest context, PLDM va opta pentru construcția sistemelor noi de irigare și reabilitarea celor existente. Încurajarea creării asociațiilor și cooperativelor de fermieri pentru gestionarea și întreținerea durabilă a sistemelor de irigare.

PLDM va susține formarea unor noi unități de infrastructură a pieței produselor agricole și modernizarea celor existente. Promovarea standardelor de calitate și a tehnologiilor avansate pentru

producția agricolă și procesarea acesteia. Modernizarea serviciilor de informare și consultanță în agricultură, cu crearea centrelor informaționale și de diseminare a măsurilor de protecție a plantelor și solurilor.

PLDM va susține implementarea politicilor publice pentru a asigura accesul la finanțe ieftine și de lungă durată în zonele rurale. Va fi asigurată o distribuire echilibrată a resurselor donatorilor direcționate spre dezvoltarea agriculturii și a spațiului rural.

Dezvoltarea centrelor de consultanță agricolă în calitate de unități în serviciul țăranilor prin dezvoltarea lor ca mărime și prin extinderea atribuțiilor lor. PLDM consideră necesară organizarea profesional-sindicală și cooperatistă a gospodăriilor țărănești, pentru susținerea și promovarea intereselor țăranilor.

9.4. Diversificarea activităților economice din spațiul rural

PLDM va acționa pentru organizarea și asigurarea funcționalității și stabilității piețelor agricole (burse de mărfuri, intervenții de piață, consilii de produs), asigurarea de condiții economice și de susținere apropiate cu ceilalți concurenți din piața agricolă europeană, susținerea echilibrului de dezvoltare între sectorul zootehnic și cel vegetal, precum și între acestea și sectorul de prelucrare industrială a produselor agricole.

PLDM va stimula prin mecanisme financiare și de consultanță, producerea și comercializarea produselor cu valoare adăugată înaltă. Luând în considerație perspectivele Moldovei de specializare în produse de origine vegetală, stimularea agriculturii cu valoare adăugată înaltă va asigura creșterea nivelului de trai în zonele rurale.

Prin intermediul Programului național de restructurare a sectorului vinicol, vinificatorii din Moldova vor fi stimulați să producă vin de calitate înaltă în vederea creșterii ponderii acestora pe piața statelor UE. Vom promova, la nivelul conducerii statelor UE, calitatea vinului moldovenesc, particularitățile tradiționale ale sectorului și brand-ul național al vinului moldovenesc.

Vor fi promovate politici publice pentru transformarea practicilor din agricultură în cele prielnice solului și naturii noastre bogate. Vor fi stimulați fermierii pentru a investi în echipamente și tehnologii de conservare a solului, tehnologii care vor acorda un randament mai sporit a productivității produselor agricole.

De asemenea, se va sprijini dezvoltarea agriculturii ecologice și a altor activități care valorifică avantajele și tradițiile locale (produse naturale, produse tradiționale cu origine controlată, cultura plantelor medicinale și aromatice, producerea de biocombustibili etc.). Se vor asigura programe intensive de instruire profesională, înființarea punctelor de informare în școlile sătetești (inclusiv cu acces la Internet), subvenționarea de loturi demonstrative, extinderea consultanței în domeniul dezvoltării rurale, susținerea cercetărilor în domeniul agricol.

Patrimoniul istoric și cultural, precum și atracțiile naturale, cum ar fi izvoarele minerale, râuri și zone protejate, combinate cu ospitalitatea populației, tradiția de producere a vinului și localizarea geografică favorabilă pot fi catalizatori pentru dezvoltarea turismului. Totodată, angajamentele în domeniul turismului rural, agroturismului deschid oportunități pentru implicarea gospodăriilor individuale în valorificarea ofertei turistice existente.

Extinderea „Drumului vinului” prin includerea producătorilor de vinuri de casă selectați și oferta turistică existentă va amplifica oportunitățile zonelor rurale de a obține venituri suplimentare din activități non-agricole. În acest context, PLDM va susține și promova dezvoltarea turismului rural prin reorientarea și liberalizarea activității turistice, atragerea investitorilor autohtoni și străini în dezvoltarea afacerilor în turism, crearea mecanismelor (inclusiv bugetar-fiscale) a dezvoltării mai multor forme de turism, dezvoltarea dinamică și susținută a turismului ca industrie.

9.5. Modernizarea infrastructurii rurale

Criza economică a avut un impact negativ major asupra condițiilor de viață în ariile rurale. Ca urmare, în majoritatea satelor lipsesc utilitățile publice. În același timp, infrastructura culturală și socială a fost asigurată și sprijinită la un nivel minim. Bugetele locale austere nu pot menține starea normală a infrastructurii, de aceea ea se află într-o stare precară. Aceasta afectează calitatea vieții în sate și reduce oportunitățile pentru dezvoltarea activităților economice.

PLDM consideră necesară elaborarea Programului Național de Dezvoltare a Infrastructurii Rurale, care va include: modernizarea infrastructurii sociale (școli, grădinițe, spitale); construcția și reparația drumurilor din spațiul rural; modernizarea sistemelor de apeduct și canalizare; renovarea sistemelor de salubritate; modernizarea rețelei de telecomunicații; construcția de gazoduct în dependență de potențialul și perspectiva de dezvoltare a satului. Programul se va baza pe analize, studii economice speciale, pe rezultatele consultării populației rurale. Resursele necesare pentru realizarea acestui program complex vor fi formate din mijloacele bugetului de stat, granturi, împrumuturi externe.

PLDM va contribui la crearea unui mediu favorabil pentru diversificarea activităților în comunitățile rurale prin modernizarea infrastructurii. Aceasta va stimula participarea cetățenilor prin contribuții financiare, sporind coeziunea socială și responsabilitatea civică față de unitățile de infrastructură publică. PLDM va sprijini dezvoltarea societății civile la sate prin stimularea participării comunităților locale la structurile asociative interne și europene.

9.6. Sprijinirea tinerilor și categoriilor defavorizate

PLDM optează pentru crearea și implementarea mecanismelor financiare publice pentru susținerea familiilor tinere din mediul rural și stoparea fenomenului depopulării satelor. Acest sprijin va include acordarea de burse pentru obținerea unei specialități, un suport lunar pentru tinerii specialiști pe o perioadă de până la 5 ani, indemnizație unică pentru căsătorie, acordarea și achitarea creditului ipotecar în condiții subvenționate pentru tineri.

Se va reforma sistemul de pensii în agricultură (introducerea pensiei minime unice în agricultură și majorarea pensiilor) și se vor înființa în zonele rurale cămine pentru persoanele solitare și cele în etate.

PLDM va întreprinde acțiuni energice pentru creșterea nivelului de trai și ridicarea prestigiului intelectualității satelor (educatori, învățători, profesori, medici, specialiști agricoli, consultanți și alții), prin sporuri la salariu, sistem de premiere pentru activități și rezultate deosebite etc. Se va sprijini dezvoltarea vieții social-culturale și se vor stimula valorile morale și spirituale tradiționale la sate.

10. Dezvoltarea capitalului uman

10.1. Renaștere prin educație

PLDM consideră că educația este primordială pentru redresarea economică și socială a Republicii Moldova.

PLDM pledează pentru ca domeniul educațional să capete și o dimensiune transversală a politicilor publice.

Totodată, PLDM urmărește crearea unei platforme naționale pentru o educație modernă și europeană. Pentru susținerea adecvată a domeniului educațional, PLDM va promova dezvoltarea cadrului legislativ în concordanță cu recomandările și prevederile structurilor pan-europene, regionale și comunitare din domeniul educațional. Mergând pe această dimensiune, PLDM va contribui la europenizarea educației autohtone prin mărirea considerabilă a schimburilor de experiență și de promovare a practicilor de calitate. PLDM consideră că, pentru europenizarea educației autohtone, este imperios necesară o implementare plenară a prevederilor Agendei Lisabona.

PLDM va stimula promovarea educației autohtone în spațiul european prin mobilități academice și de cercetare. PLDM pledează pentru dezvoltarea parteneriatului strategic în domeniul educațional și de

cercetare între Republica Moldova și România. PLDM va întreprinde măsurile necesare creării unui program regional de mobilități academice. La fel, PLDM va susține implementarea unui program de stimulare a revenirii „substanței cenușii” în Republica Moldova.

În domeniul învățământului preuniversitar, PLDM va întreprinde măsuri consistente vizând (a) eficientizarea procesului instructiv-educativ prin punerea în echilibru a principiului interacțiunii academice la cel al pregătirii pentru viață, (b) asigurarea accesibilității educației pentru toți cetățenii Republicii Moldova și, în mod special, asigurarea accesului la educația timpurie pentru toți copiii de vârstă preșcolară, (c) eficientizarea utilizării alocațiilor financiare, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, asigurarea unui randament educațional înalt și oferirea unei remunerații adecvate angajaților din sectorul educației, (d) promovarea educației incluzive pentru antrenarea tuturor copiilor cu nevoi speciale sau/și cu dizabilități în activități cu caracter instructiv-educativ, (e) diversificarea și intensificarea educației extra curriculare și (f) asigurarea congruenței între educația formală, non formală și cea informală.

PLDM militează pentru reconsiderarea învățământului secundar-profesional. Pe acest versant, PLDM va susține dezvoltarea acestuia prin renovarea infrastructurii, modernizarea curriculum-ului, formarea adecvată a cadrelor didactice și prin impulsivitatea creării de conexiuni dintre piața forței de muncă și instituțiile de învățământ secundar-profesional. PLDM va sprijini mecanismul de accesare continuă a nivelurilor de studii: de la nivelul secundar-profesional la nivelul superior. PLDM va promova constant principiul racordării programelor de studii la nivelurile secundar-profesional și superior la necesitățile pieței muncii.

PLDM vede învățământul superior ca fiind un pol de dezvoltare, de inovare și de afirmare a Republicii Moldova în Spațiul European al Învățământului Superior. În această ordine de idei, cu luarea în considerare a principiilor care derivă din Declarația de la Bologna, din Comunicatele de la Praga și de la Berlin, PLDM va opta cu consecvență pentru:

- punerea în aplicare a conceptului de autonomie universitară, care va presupune revigorarea puterii decizionale a instituțiilor de învățământ superior în ceea ce privește organizarea internă, administrativă, și financiară
- racordarea normei didactice a cadrelor didactice din învățământul superior la normele existente în practica avansată a statelor europene
- optimizarea sistemului de învățământ superior în scopul eficientizării unităților educaționale, rentabilizării resurselor bugetare și integrării în circuitul academic european
- participarea studenților în guvernarea învățământului superior
- instituirea spiritului de concurență/competitivitate academică (clasificarea tuturor instituțiilor de învățământ după un criteriu unic de performanță academică; introducerea rating – ului instituțional; revizuirea – după fiecare sesiune de examene – a listelor de deținători ai burselor de stat etc.)
- dezvoltarea dimensiunii sociale a învățământului superior (în vederea întăririi coeziunii sociale și reducerii inegalității sociale și de gen)
- organizarea dialogului și dezvoltarea parteneriatelor cu toți actorii implicați în viața socială și cea economică (în mod special, prin colaborarea cu institutele sectorului asociativ și prin realizarea principiilor învățământului profesional dual)
- crearea unui mecanism viabil de angajare a absolvenților instituțiilor de învățământ superior în câmpul muncii.
- creșterea accesului la învățământ superior prin oferirea de oportunități egale tuturor categoriilor sociale, în special celor subreprezentate.

PLDM va promova ideea potrivit căreia instituțiile de învățământ superior sunt organizații antreprenoriale, cu o largă responsabilitate publică pentru serviciile prestate. În acest sens, PLDM susține crearea unui sistem de agenții autonome pentru: acreditarea programelor de studii, finanțarea programelor de studii și de cercetare, finanțarea mobilităților de studii și de cercetare, evaluarea calității procesului de învățământ și al celui de cercetare în învățământ.

PLDM va milita pentru reformarea procesului de admitere în sistemul de învățământ superior și va susține dezvoltarea unor programe adecvate de finanțare a activităților de studii prin acordarea de granturi și credite preferențiale garantate.

PLDM consideră că cercetarea și învățământul superior trebuie să reprezinte un tot întreg. Pornind de la acest deziderat, PLDM va sprijini amplificarea cooperărilor și parteneriatelor între instituțiile de învățământ superior autohtone și cele din străinătate pe dimensiunea cercetării avansate.

PLDM va pleda pentru promovarea educației pe tot parcursul vieții și va stimula valorificarea educației non formale și informale. Totodată, PLDM va susține inițiativele de formare și instruire alternativă și integratoare a cetățenilor Republicii Moldova, indiferent de vârstă, sex, grup etnic, regiune de origine. În acest sens, PLDM consideră necesară crearea unei agenții autonome de acreditare a programelor de formare continuă, non formală și alternativă și de certificare a competențelor și aptitudinilor dobândite.

10.2. Știință, cercetare și activitate inovațională

PLDM pledează pentru crearea unui veritabil cadru competițional în sfera cercetării, cadru care ar viza, în egală măsură, structurile specializate ale Academiei de Științe din Moldova, instituțiile superioare de învățământ și institutele de cercetare științifică din diverse ramuri ale economiei naționale. Instituirea unui asemenea cadru va asigura o creștere semnificativă a calității procesului de cercetare și inovare.

PLDM optează pentru eficientizarea politicilor în domeniul cercetării științifice și al celui de activitate inovațională în baza principiului economiei bazate pe cunoaștere.

PLDM se pronunță în favoarea raliei cadrelor legislativ și instituțional ale sectorului autohton de cercetare și inovare la standardele europene. În conformitate cu aceste standarde, sistemul de învățământ superior din Republica Moldova va trebui să ofere mai multe tipuri de servicii: de educație, cercetare, inovare și dezvoltare. Respectarea acestor standarde va contribui la stabilirea unei ierarhii în gama serviciilor prestate de către universități: universități care prestează servicii educaționale (asigurând instruirea la Ciclul I. Licență și Ciclul II. Masterat); universități care prestează servicii educaționale și de cercetare (primelor două cicluri li se adaugă Ciclul III: Doctorat); universități care prestează servicii de înaltă calitate educaționale, de cercetare, inovare și dezvoltare, care propun produse științifice care contribuie la dezvoltarea societății.

În viziunea PLDM, studiile universitare de Ciclul III (Doctorat) trebuie să devină un element structural comun domeniului învățământului superior și cercetării. Prin genul vizat de studii, învățământul superior din Republica Moldova va obține saliență atât în Spațiul European al Învățământului Superior, cât și în Spațiul European al Cercetării. Este evident faptul că o economie bazată pe cunoaștere nu poate deveni viabilă fără dezvoltarea și consolidarea – pe toate palierele posibile - a acestei stări de lucruri. Astfel, pentru PLDM, consolidarea cercetării din instituțiile de învățământ superior prin amplificarea cooperării și parteneriatelor în domeniul cercetării fundamentale și aplicative cu instituțiile și fondurile europene și internaționale devine unul din obiectivele prioritare, de rând cu grija sporită pentru echilibrarea celor trei forțe care asigură dezvoltarea cercetării științifice în Republica Moldova.

Promovarea economiei bazate pe cunoaștere este garanția pentru dezvoltarea durabilă a statului și asigurarea competitivității Republicii Moldova pe plan regional și mondial.

De asemenea, PLDM va acorda o atenție sporită (a) implementării programelor de promovare a tinerilor cercetători și încurajarea repatrierii diasporei științifice moldovenești, (b) încurajării parteneriatului public-privat pentru realizarea de proiecte și activități de cercetare, în scopul dezvoltării capacității naționale de producere și asimilare a tehnologiilor avansate, (c) sensibilizării comunității de afaceri cu privire la cooperarea cu instituțiile din sfera științei și inovării și (d) promovării cooperării științifice și tehnologice cu partenerii externi, inclusiv cu marile companii transnaționale (din țară și din străinătate), în vederea accederii la cercetarea avansată și la înaltele tehnologii.

10.3. Politici moderne de tineret

PLDM consideră că politica de tineret trebuie revitalizată, iar în acest domeniu rolul statului este de a stimula implementarea politicii de tineret. În acest sens, PLDM consideră acțiunile de tineret trebuie să se regăsească în toate domeniile statului. În acest sens, PLDM va urmări să sprijine ideea de cercetare a domeniului de tineret și de diversificare de proiecte pentru promovarea socială, politică și economică a tinerilor.

PLDM militează pentru intensificarea activităților de instruire non formală și alternativă și de cooperare europeană în domeniul de tineret. În același timp, PLDM va susține racordarea la programele comunitare și globale de mobilități ale tinerilor prin participarea activă și voluntară la acestea. PLDM sprijină ideea instituirii programelor de voluntariat comunitar cu participarea voluntarilor din statele europene.

PLDM este ferm convins că șansa Republicii Moldova de prosperare se bazează pe valorificarea celei mai de preț resurse a ei – capitalul uman existent în țară. Pentru buna creștere și dezvoltare a acestui capital, PLDM va realiza acțiuni ce se vor baza pe principiul încurajării participării tinerilor în procesele decizionale și în consolidarea proceselor democratice. Este necesar, de asemenea, de asigurat șanse egale tuturor tinerilor și tinerelor de a se implica în dezvoltarea economică a țării pentru a deveni agenți ai schimbării. PLDM pledează pentru accesul nelimitat al tuturor adolescenților și tinerilor la informații și servicii, inclusiv la servicii educaționale de calitate, indiferent de rasă, credință, naționalitate, viziune politică, stare socială, loc de trai etc.

PLDM va promova implementarea de programe pentru adolescenți și tineri, orientate spre dezvoltarea deprinderilor lor de bază, cum ar fi capacitatea de a învăța să-și asume responsabilitatea pentru deciziile luate, de a depăși problemele, de a-și dezvolta aptitudini științifice, culturale, de a vorbi limbi străine, de a-și dezvolta simțul inițiativei și spiritului antreprenorial. La baza politicilor de tineret promovate va fi educarea cetățeanului liber și activ, iar problemele de sănătate, educație, protecție socială și angajare în muncă ce afectează viața tinerilor vor fi abordate în special prin diverse tipuri de programe, acțiuni, care vor include:

- Perfecționarea cadrului legal pentru a facilita participarea tinerilor în luarea deciziilor la nivel comunitar și național, precum și a spori accesul la studii de calitate, a spori asistența statului pentru tinerii cu oportunități limitate; a implica tinerii în dezvoltarea micului business, etc.;
- Promovarea programelor de participare și cetățenie democratică, care vor include accesul tinerilor la luarea deciziilor, educația pentru cetățenia activă și asocierea tinerilor pentru soluționarea problemelor care îi afectează;
- Dezvoltarea serviciilor calitative de informare, educație non-formală, timp liber, sănătate. Serviciile se vor dezvolta ținând cont de accesul nelimitat, calitatea înaltă și respectarea confidențialității și interesului beneficiarilor. Autoritățile publice locale vor fi încurajate și susținute să creeze, în parteneriat cu tinerii și organizațiile de tineret, cluburi sportive, centre culturale, biblioteci electronice etc., care vor contribui la sporirea calității vieții tinerilor și accesului lor la informații, în special pentru tinerii din mediul rural și orașele mici;
- Dezvoltarea programelor de educație pentru sănătate a adolescenților și tinerilor. Se va pune un accent sporit pe conștientizarea de către tineri a necesității comportamentului sănătos, pe diminuarea consumului de alcool, tutun, prevenirea consumului de droguri și preîntâmpinarea infectării cu HIV/SIDA;
- Programe de coeziune și incluziune socială a tinerilor vor fi implementate pentru a facilita accesul tinerilor la viața profesională. Vor fi promovate programe de educație și orientare profesională, de încurajare a angajatorilor pentru angajarea tinerilor profesioniști;
- Crearea premiselor de implicare a tinerilor în dezvoltarea economică a țării. Se vor crea condiții pentru dezvoltarea practicilor antreprenoriale în mediul tinerilor prin oferirea de credite preferențiale, facilități fiscale etc. Se vor crea condițiile adecvate ca tinerii să devină și generatori de locuri de muncă;
- Dezvoltarea programelor de susținere a tinerelor familii pentru îmbunătățirea condițiilor de trai și educație a copiilor prin creditarea pentru procurarea sau construirea spațiului locativ, acordarea de suport financiar pentru creșterea copiilor;

- Instituirea fondului de creditare a tinerilor pentru studii în instituțiile universitare din țară și în universitățile europene. Înființarea fondurilor de stat pentru susținerea tinerilor dotați și cointeressarea lor de angajarea în țară după finalizarea studiilor.

Toate cele enumerate reprezintă angajamente asumate de PLDM în contextul sprijinirii dezvoltării multilaterale a tinerilor.

10.4. Dezvoltarea culturii

Cultura unei națiuni reprezintă cartea de vizită a țării. Oamenii de creație, colectivele artistice, colecțiile și fondurile din patrimoniul cultural reprezintă o valoare, care ne obligă să fim prezenți în cultura europeană cu un mesaj propriu. Acest patrimoniu trebuie să fie valorificat inteligent pentru promovarea spațiului cultural național și regional. În Republica Moldova, fiecare persoană trebuie să dispună de posibilitate pentru valorificarea creației proprii, iar autoritățile publice trebuie să protejeze și să dezvolte bunurile culturale pentru generațiile viitoare. Pentru aceasta, PLDM va opta pentru politici hotărâte de conservare, dezvoltare și valorificare a patrimoniului cultural și vocației artistice în beneficiul public.

Utilizarea eficientă a patrimoniului cultural

PLDM pledează pentru promovarea, împreună cu arhitecții, savanții și populația a imaginii arhitecturale a localităților urbane și rurale. Pentru aceasta, vom facilita organizarea concursurilor naționale/internaționale de selectare a proiectelor urbanistice de anvergură.

Restaurarea și reabilitarea clădirilor și ansamblurilor cu valoare de patrimoniu pe teritoriul localităților ce dispun de vast patrimoniu istorico-cultural. În perioada de tranziție a Republicii Moldova, o parte însemnată din clădirile din multe localități au fost distruse. PLDM consideră acest fapt inadmisibil pentru că este o gravă încălcare a legislației naționale și convențiilor internaționale, care intră în contradicție cu viziunea europeană de valorificare a moștenirii istorice. Din aceste motive, PLDM va oferi noi politici alternative dezvoltării zonelor istorice ale localităților ce dispun de potențial cultural, istoric și cultural. Pentru aceasta, va fi creat și dezvoltat sistemul normativ-legal al parteneriatului public-privat (oferirea din partea autorităților publice a unor condiții (legale) avantajoase pentru sectorul de afaceri în reabilitarea și întreținerea obiectivelor istorico-culturale). În așa fel, antreprenorii vor fi încurajați la edificarea și amenajarea în spațiile istorice ale locațiilor destinate activităților culturale, găzduirea de evenimente și turiști.

PLDM va susține realizarea unor programe concrete de protecție, regenerare și de valorizare a patrimoniului istoric și cultural, în baza analizelor economice și a studiilor de fundamentare. Totodată, fiecare cetățean va fi informat despre valorile culturale care riscă să fie distruse sau înstrăinate.

Autoritățile publice trebuie să implementeze programe de dezvoltare a bazei materiale a instituțiilor de cultură și să asigure buna desfășurare a activității colectivelor de creație. Pentru aceasta, sunt necesare proiecte de reabilitare a edificiilor, modernizarea echipamentului, asigurarea accesului la servicii etc. PLDM va opta pentru dezvoltarea parteneriatelor pentru atragerea fondurilor europene pentru restabilirea edificiilor de cultură, ghidându-ne de practica europeană de a atrage resurse financiare prin contribuția comunității și angajamente de valorificare a potențialului uman de creație.

Păstrarea și dezvoltarea tradițiilor cultural-istorice

Fiecare cetățean trebuie să beneficieze de drepturi de desfășurare a activităților artistice, dezvoltării creației în funcție de propriile interese și capacități și de valorificarea bunurilor culturale. În acest context, PLDM pledează pentru asigurarea libertății de expresie a oamenilor de creație prin mecanisme de stimulare multilaterală a activității acestora prin crearea unui sistem financiar funcțional, în special în zona rurală.

La fel, PLDM susține interesele patrimoniale și nepatrimoniale ale oamenilor de creație, colectivelor artistice, organizațiilor și instituțiilor de cultură.

PLDM va promova organizarea și desfășurarea manifestațiilor culturale, științifice, universitare, sportive de rang internațional. Pentru aceasta, vor fi realizate programe de reabilitare a edificiilor instituțiilor culturale pentru găzduirea evenimentelor naționale, regionale sau internaționale. Se vor elabora studii de fezabilitate pentru diversificarea ofertelor culturale ale localităților din Republica Moldova. PLDM va susține și promova elaborarea proiectelor investiționale de extindere a capacităților locațiilor culturale.

Totodată, se va încuraja diversificarea ofertei de servicii a instituțiilor de cultură, accesibile unui public larg. PLDM consideră necesară îmbunătățirea politicilor publice în domeniul susținerii tinerelor talente și promovării capacităților acestora prin diferite instrumente (burse, participarea la diferite concursuri, festivaluri).

Promovarea toleranței interculturale și interconfesionale

PLDM este promotorul programelor comune, proiectelor sociale, educaționale, caritabile, de orientare socio-profesională și formare continuă cu toate organizațiile culturale ale diferitelor etnii și cu bisericile din țară. PLDM încurajează educația interculturală și religioasă în școli, inclusiv în contextul istoriei culturii și cultelor, toleranței interculturale și interconfesionale.

În același timp, protecția minorităților naționale va fi realizată prin asigurarea posibilităților pentru manifestarea liberă și deplină a tuturor minorităților, a respectării drepturilor omului, în conformitate cu angajamentele Republicii Moldova de integrare europeană. PLDM se va implica pentru asigurarea dreptului de a-și păstra și dezvolta liber exprimarea identității etnice pentru toți cetățenii țării aparținând minorităților naționale, astfel încât să se poată manifesta pe deplin în sfera culturii, limbii, religiei, educației și învățământului, vieții publice. Va fi stimulat efortul comun și dialogul cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional și la afirmarea identității etnice în rândul populației.

PLDM va sprijini construcția lăcașurilor noi pentru a le asigura cetățenilor posibilitatea de a-și satisface aspirațiile spirituale. PLDM va contribui la sporirea rolului social al bisericilor. Totodată, va fi stimulată implicarea mai largă a enoriașilor în prestarea serviciilor de voluntariat spitalelor, caselor de copii etc.

PLDM pledează pentru menținerea în școli a studierii religiei și a istoriei religiei. În acest context, va fi dezvoltat dialogul cu reprezentanții bisericilor.

11. Sănătate și protecție socială

11.1. Sistem eficient al ocrotirii sănătății

Sănătatea este un drept fundamental al omului, recunoscut prin Declarația Universală a Drepturilor Omului. PLDM consideră sănătatea o componentă esențială a dezvoltării, componentă vitală a creșterii economice și stabilității interne. Echitatea, solidaritatea și justiția socială sunt considerate de PLDM ca și valori esențiale pentru îmbunătățirea stării sănătății populației Republicii Moldova. Este importantă consolidarea rolului autorităților publice locale în elaborarea de politici și promovarea schimbărilor în domeniul sănătății. PLDM va promova implementarea programelor naționale de sănătate publică, un rol aparte revenind celor de control a tuberculozei, HIV/SIDA și maladiilor cronice (cardiovasculare, oncologice etc.).

Majoritatea factorilor ce influențează sănătatea populației se află în afara sistemului de ocrotire a sănătății și nu depind direct de personalul medical. În acest context, măsurile orientate spre dezvoltarea economică și eradicarea sărăciei, precum și introducerea activităților de îmbunătățire a sănătății în strategiile de dezvoltare a tuturor ramurilor economiei naționale sunt considerate de PLDM ca fiind un

imperativ. Acestea se referă la micșorarea decalajului dintre zonele urbane și rurale, promovarea sănătății prin intermediul comunității, educație pentru sănătate, reducerea riscurilor, asigurarea accesului universal la apă potabilă, dezvoltarea infrastructurii drumurilor precum și alte intervenții multisectoriale.

Obiectivul strategic de dezvoltare a sistemului sănătății este asigurarea accesului universal la serviciile de suport, îngrijire și tratament. PLDM optează ca aceste servicii să fie bazate pe dovezi științifice, de calitate bună, abordabile financiar și durabile. PLDM va implementa măsuri de eficientizare a sistemului sănătății și fortificare a funcțiilor esențiale ale acestuia. Serviciile de asistență medicală primară trebuie să constituie setul esențial de servicii prestate tuturor cetățenilor Republicii Moldova. Serviciile spitalicești trebuie să fie cost-eficiente și să nu se dubleze pe diferite nivele, în special raional – central sau municipal – republican. Planificarea și managementul resurselor umane trebuie să corespundă necesităților curente și viitoare.

PLDM promovează o reformă europeană a sistemului de ocrotire a sănătății. Activitățile de modernizare vor fi orientate spre reducerea cheltuielilor de întreținere a sistemului, consolidarea infrastructurii și bazei tehnico-materiale dar și spre maximizarea indicatorilor stării sănătății populației în întregime. PLDM va implementa mai larg mecanismele de motivare a lucrătorilor medicali cu scop de stimulare a activităților de prevenire, îngrijire și suport din partea prestatorilor de servicii medicale. În același timp PLDM va depune eforturi pentru eradicarea plăților neoficiale din sistemul sănătății prin introducerea practicilor manageriale moderne la nivel de fiecare instituție medicală și promovarea reformelor cost-eficiente, precum și prin consolidarea sistemului de asigurări obligatorii în medicină.

PLDM pledează pentru o autonomie mai largă a instituțiilor medicale, de rând cu îmbunătățirea managementului acestor instituții. Este importantă consolidarea autonomiei instituționale în cadrul asistenței medicale primare prin contractarea directă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) a oficiilor medicilor de familie. PLDM promovează demonopolizarea CNAM, diversificarea formelor de asigurare medicală dar și instituționalizarea unui sistem independent de control asupra calității serviciilor medicale. PLDM consideră că licențierea activităților, certificarea specialiștilor și acreditarea instituțiilor medicale sunt metode universale de asigurare a diversificării și calității serviciilor medicale prestate.

PLDM încurajează inițiativa privată în sistemul de ocrotire a sănătății cu sporirea rolului sectorului privat în finanțarea și prestarea serviciilor și va dezvolta parteneriatul public - privat. PLDM susține implicarea sectorului neguvernamental pentru a mări accesibilitatea grupurilor vulnerabile din Republica Moldova la serviciile de suport, îngrijire și tratament. PLDM va implica ONG-le în formarea de politici sectoriale dar și în implementarea comenzilor sociale de stat. În acest scop se va elabora și ajusta cadrul normativ și cel legislativ necesar.

11.2. Protecție socială în interesul cetățeanului

În viziunea PLDM, cetățenii Republicii Moldova au nevoie de un sistem de protecție socială care să asigure un cadru eficient de securitate socială pentru cetățenii care, din diferite motive, și-au pierdut capacitatea de muncă. În acest sens, sistemul de protecție socială necesită reforme care să asigure eficiența prestațiilor sociale și durabilitatea sistemului de asigurări sociale. Reformarea protecției sociale se va axa în egală măsură pe solidaritate socială, cât și pe principiul identificării necesităților persoanelor aflate în dificultate. În același timp, PLDM pledează pentru un sistem de protecție socială care creează premise pentru incluziunea socială a categoriilor vulnerabile și de motivarea dependenței sociale. Finalitatea sistemului de protecție socială este oferirea unui sprijin în funcție de problemele și capacitățile persoanelor care apelează după ajutor.

Astfel, pentru fortificarea unui sistem de protecție socială echitabil și eficient, PLDM va realiza un set de reforme la toate nivelurile.

Promovarea măsurilor de eficientizare și stabilizare financiară a fondurilor de asigurări sociale prin creșterea numărului de contribuabili, care include în sistemul de evidență toate categoriile de angajați,

inclusiv cele din agricultură. Pentru a atenua discrepanța dintre contribuțiile angajaților în agricultură și a primelor de care ei beneficiază, vor fi introduse codurile de evidență individuală a fiecărui contribuabil.

Perfecționarea continuă a mecanismelor de testare individualizată a veniturilor, a nivelului de trai al tuturor categoriilor de cetățeni, ceea ce va permite raționalizarea sistemului de redistribuire a prestațiilor sociale non-contributive.

Consolidarea mecanismelor de asigurare socială a angajaților din agricultură.

Unificarea criteriilor de pensionare, fără privilegii acordate diferitor categorii de demnitari de stat și grupuri profesionale. Introducerea graduală a pilonilor suplimentari a bugetelor de asigurări sociale, a fondurilor private de pensii asigurate de stat. Mecanismele și volumul plăților pentru asigurări sociale va fi bazat pe principiul transparenței și egalității. Promovarea acțiunilor de încurajare a încrederii contribuabililor în sistemul de pensionare din Republica Moldova, precum și diminuarea fenomenului plăților necontabilizate și salariilor plic.

Pentru ca prestațiile sociale să aibă un efect de reabilitare asupra categoriilor de cetățeni aflați în dificultate, PLDM va consolida și spori plățile destinate familiei și copilului, în baza mecanismului individual de evaluare a veniturilor și nevoilor sociale.

Consolidarea capacităților în domeniul asistenței sociale prin elaborarea hărților nevoilor sociale la nivel local, în baza cărora va fi elaborat programul pe termen lung privind crearea și finanțare a serviciilor profesionale de asistență socială la nivel comunitar. Această abordare va permite evitarea concentrării serviciilor de asistență socială și acoperirea geografică cu servicii sociale, promovarea asistenței sociale profesionale la nivel de comunitate, elaborarea unui mecanism de evaluare și monitorizare a activității asistenților sociali la nivel de comunitate. Totodată, pentru evitarea cheltuielilor publice excesive aferente creării serviciilor de asistență socială, este necesar de promovat modificările legislative și instituționale cu referință la procurarea de către APL a serviciilor oferite de ONG-uri – introducerea mecanismului de contractare socială.

PLDM pledează pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, modificarea mecanismului de stabilire a dizabilității prin accentuarea capacității de muncă și nu a incapacității. Dezvoltarea serviciilor de reabilitare profesională a persoanelor cu dizabilități, precum și acțiuni de adaptare a mediului la nevoile lor - sunt condițiile de bază care ar permite integrarea socială, economică și educațională a persoanelor cu dizabilități.

PLDM pledează ferm pentru reducerea numărului de copii din instituțiile rezidențiale (case de copii, școli internați dezvoltarea serviciilor alternative de îngrijire a copiilor, a caselor de tip familial, asistenței parentale profesionale și centrelor comunitare pentru copii. Pentru a stopa practica instituționalizării copiilor, PLDM va opta pentru programe naționale de promovare a plasamentului familial și adopției. PLDM va sprijini elaborarea programelor de sprijin și reintegrare socială a tinerilor care au împlinit 18 ani și au ieșit din instituțiile de ocrotire rezidențială.

11.3. Dezvoltarea culturii fizicii și sportului

PLDM consideră necesară fondarea unei mișcări sociale de anvergură care să propage un mod de viață sănătos, prin implicarea instituțiilor sportive și educaționale, ONG-urilor, autorităților și instituțiilor publice, donatorilor. În acest context, PLDM va contribui la elaborarea Programului național de dezvoltare a sportului și a culturii fizice, care va include realizarea competițiilor locale și zonale la diferite ramuri de sport pe diferite categorii de vârstă; campionate republicane între școlile, liceele și cluburile sportive pentru diverse categorii de vârstă; jocuri sportive ale elevilor și tinerilor; campionate republicane ale sportivilor invalizi; campionate republicane ale sportivilor veterani, etc.

Suplimentar la aceasta, PLDM va susține inițiativa privată pentru restabilirea, lărgirea rețelei de cluburi, secții și complexe sportive, reabilitarea terenurilor sportive, teritorii pentru odihna populației

cu unități de deservire (cafenele, centre de agrement). Totodată, PLDM va crea un sistem de facilități agenților economici pentru încurajarea investițiilor în domeniul culturii fizice și a sportului.

Sportul de performanță și mișcarea olimpică reprezintă o modalitate de promovare a imaginii țării pe plan internațional. În acest context, PLDM va iniția un amplu proces de reformare a sistemului și mecanismului de susținere a sportului de performanță și a Mișcării Olimpice. Aceasta va fi realizată prin îmbunătățirea graduală a activității structurilor sportive, federațiilor și cluburilor; aplicarea de măsuri comune cu ministerele pentru îmbunătățirea activității cluburilor departamentale, creșterea nivelului de retribuire și crearea sistemului de facilități pentru sportivi. În așa mod, sportivii noștri vor fi cointeresați în atingerea unor performanțe cât mai mari la diferite evenimente sportive de talie regională, europeană și mondială.

12. Protecția mediului natural

12.1. Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale

PLDM își propune armonizarea legislației naționale de mediu la directivele Uniunii Europene și includerea compartimentului de mediu în acordul de asociere la Uniunea Europeană.

PLDM consideră imperativ necesar elaborarea a unui set de documente de politici, cum ar fi *Strategia națională de mediu* a Republicii Moldova; *Strategia de reducere a emisiilor gazelor cu efect de sera și a Strategiei de adaptare la schimbările climatice*; *Strategia privind managementul deșeurilor*; *Concepția privind protecția împotriva inundațiilor*; *Concepția națională privind gestionarea durabilă a resurselor minerale*.

Implementarea acestor documente de politici vor contribui la diminuarea impactului antropogen și gestionarea durabilă a factorilor de mediu.

PLDM își propune perfecționarea cadrului legislativ existent în conformitate cu normele europene în domeniul protecției mediului, evaluării impactului asupra mediului, gestionării fondului acvatic, administrării deșeurilor, etc.

În același timp, PLDM va susține extinderea cooperării internaționale în domeniul protecției mediului și atragerea investițiilor în acest domeniu prin asigurarea implementării prevederilor tratatelor internaționale.

PLDM consideră necesară consolidarea potențialului instituțional și managerial.

PLDM pledează pentru implicarea unui număr cât mai mare de cetățeni în activități de mediu, conștientizând astfel importanța problemelor de mediu și ecologie la nivel regional și global. Totodată, PLDM consideră necesar elaborarea Curriculei ecologice preuniversitare, universitare, postuniversitare cu scopul implicării cât mai pregnante a publicului larg în problemele de mediu. PLDM promovează realizarea campaniilor naționale de educare și sensibilizare pentru ecologie și dezvoltare durabilă.

12.2. Reducerea impactului negativ asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației

PLDM consideră absolut necesară aplicarea tehnologiilor performante și non-poluante pentru colectare separată, prelucrare, neutralizare și eliminare a deșeurilor; asigurarea controlului depozitării deșeurilor în locurile autorizate de către organele de supraveghere și control de stat, la obiectele monitorizate și exploatate conform cerințelor minime și schemei tehnologice tipice.

În Republica Moldova, va rămâne o prioritate asigurarea cu apă potabilă a populației din spațiul rural. PLDM își propune de a asigura cu apă potabilă către anul 2015 a 65% din populația rurală și 85% din cea urbană.

PLDM va promova Campania de conservare a biodiversității pentru un deceniu (anii 2011-2020), inventarierea și pașaportizarea potențialului fondului existent de arii naturale protejate de stat și perfecționarea sistemului de management al acestora (structură instituțională, planuri de management și planuri de monitoring).

PLDM pledează pentru utilizarea rațională și protecția subsolului. Este necesară o Concepție națională privind gestionarea durabilă a resurselor minerale.

PLDM își propune în mod prioritar implementarea și dezvoltarea sistemelor de prevenire a inundațiilor și dezastrelor naturale prin atragerea de proiecte cu finanțare europeană.

Totodată PLDM consideră necesară elaborarea și promovarea *Regulamentului și Programului de funcționare a Sistemului național de monitoring ecologic*, consolidarea capacităților sistemului național de monitoring și prevenire a efectelor dezastrelor naturale de origine hidrometeorologică prin aplicarea tehnologiilor informaționale performante (echipament modern procurat și instalat); fortificarea sistemului național de monitoring al calității mediului; automatizarea și fortificarea rețelei hidrologice a râului Prut și fluviului Nistru; majorarea nivelului de siguranță a digurilor de protecție prin realizarea lucrărilor de reparație și exploatare în volum necesar a acestora.

12.3. Utilizarea durabilă a resurselor forestiere

În domeniul silviculturii, PLDM optează pentru sporirea aportului sectorului forestier la soluționarea problemelor ecologice și social-economice, armonizării legislației silvice naționale cu legislația Uniunii Europene, sporirii principiilor transparenței, publicității, obiectivității, imparțialității și eficienței gestionării fondului forestier național, inițierea și dezvoltarea proceselor specifice economiei de piață, liberalizarea accesului agenților economici la produsele și serviciile forestiere, crearea condițiilor pentru competitivitate, lichidarea monopolismului de ramură.

Concomitent cu aceasta, PLDM va promova mecanisme și instrumente de administrare a silviculturii și cinegeticii, racordate la tendințele internaționale de dezvoltare social-economică, dezvoltarea durabilă a sectoarelor forestier și cinegetic, protecția/paza pădurilor și faunei, menținerea și conservarea biodiversității, formarea profesională și asigurarea accesului la educație ecologică și forestieră.

De asemenea, managementul forestier va fi subordonat nemijlocit numai intereselor naționale durabile, orientat spre tradițiile naționale și obiectivele silviculturii și bazat pe principii ecologice.

PLDM pledează pentru actualizarea cadrului instituțional în vederea implementării în mod unitar și susținut a Strategiei de dezvoltare a sectorului forestier, dezvoltarea cadrului de reglementare. Este necesară restructurarea gospodăriei silvice în scopul asigurării gestionării durabile a fondului forestier, extinderii terenurilor cu vegetație forestieră pentru dezvoltarea localităților rurale, reducerea sărăciei, asigurarea echilibrului ecologic, ameliorarea peisajului național și a condițiilor de trai, contribuind la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

12.4. Utilizarea potențialului energiei renovabile

Republica Moldova este în totalitate dependentă de resursele energetice externe. Din acest motiv, capacitatea de utilizare a resurselor de energie regenerabilă poate fi benefică pentru securitatea sa energetică prin includerea acestora în circuitul economic al surselor locale de energie renovabilă.

Toate statele-membre ale UE au ambiții mari în acest sens, iar Republica Moldova trebuie să se țină în urma acestora, punându-și drept obiectiv atingerea a 25% de energie renovabilă către 2015. Acest lucru este unul realizabil, dacă vor fi elaborate și implementate politici publice potrivite cu acordarea de facilități fiscale și atragerea investițiilor străine în acest sector important.

Din aceste considerente, PLDM consideră necesară înființarea unităților de producere a energiei în baza biomasei, utilizarea energiei solare și eoliene, instalații cu ciclu închis de utilizare a apelor, etc. Crearea și utilizarea resurselor de energie regenerabilă va influența pozitiv asupra stării ecologice a țării, oferind

oportunități pentru lansarea unor noi activități economice. Aceasta va crea un teren propice pentru exersarea și acumularea practicii de cooperare între afacerile private și sectoarele învățământ/cercetare, în scopul facilitării dezvoltării economice.

Încheiere

În calitatea sa de partid de centru-dreapta, cu doctrină conservatoare europeană, Partidul Liberal Democrat din Moldova își va mobiliza în continuare eforturile și energia în serviciul intereselor cetățenilor Republicii Moldova și va rămâne deschis pentru colaborare cu exponenții curenților politice relevante la nivel de țară și cel european.

Temelia succesului PLDM o constituie unitatea de idei și soluții, spiritul de inițiativă, responsabilitatea, profesionalismul și parteneriatul. La acestea se adaugă prezentul Program, care reprezintă documentul politic strategic și vizionar ce întrunește toate inițiativele și ideile PLDM pentru realizarea intereselor principale ale țării.

În toate acțiunile sale, PLDM ascultă și consultă vocea cetățenilor, oferind soluții politic argumentate și perspectiva dezvoltării durabile. PLDM propune societății un nou pact politic, în care cetățeanul, cu nevoile și aspirațiile sale, să fie elementul central al acțiunii politice și arbitru permanent al eficienței și corectitudinii acesteia.

Partidul Liberal Democrat crede în viitorul european al Republicii Moldova, în puterea țării noastre de fi competitivă în spațiul european. Totodată, este importantă păstrarea, dezvoltarea și promovarea identității sale culturale. Prin participarea la inițiativele organizate sub egida Partidului Popular European, PLDM va promova în spațiul comunitar angajamentele asumate de partid față de cetățenii Republicii Moldova.

PLDM va intensifica activitatea de atragere de noi membri, reunificarea tuturor curenților, mișcărilor social-politice și partidelor de centru-dreapta, pentru ca forța și capacitatea PLDM să asigure în continuare dezvoltarea țării și bunăstarea cetățenilor noștri.

PLDM va promova sistematic integrarea tinerelor generații în formularea, realizarea și asumarea deciziilor, cât mai aproape de rolul lor social esențial. La fel, PLDM consideră necesară includerea mai activă a femeilor în sfera politică, economică și socială, în conformitate cu practica țărilor cu o democrație și economie avansată.

Partidul Liberal Democrat va promova dialogul cu partidele politice pentru a obține consensul pentru proiectele și soluțiile identificate în prezentul Program ca fiind de interes național, proiecte a căror realizare necesită continuitate și sprijinul întregii societăți.

Partidul Liberal Democrat propune cetățenilor Republicii Moldova o guvernare responsabilă a țării, capabilă să mobilizeze energiile tuturor membrilor societății, să fructifice toate realizările noastre comune și să promoveze valorile naționale, forța și capacitățile noastre pentru prosperitatea cetățenilor noștri.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

11 decembrie 2011, Chișinău